

Gaelscoil Chill Dara

An Bóthar Glas, An Currach, Co. Chill Dara, Éire.
Ríomhphost: oifig@gaelcoilchilldara.com Fón: 045 442300
Uimhir Rolla: 20023A
www.gaelcoilchilldara.com

POLASÁÍ SÁBHÁILTEACHTA, SLÁINTE AGUS LEASA [2023]

Arna athbhreithniú i gcomhréir leis na Treoirlínte maidir le Bainistiú
Sábháilteachta agus Sláinte i mBunscoileanna [anseo](#) .

Brollach

Réasúnaíocht, Beartas agus Dearbhú Intinne agus Raon

Cuid 1 Beartas Sábháilteachta, Sláinte agus Leasa

Cuid 2 Próifíl na Scoile

Cuid 3 Acmhainní le húsáid

Cuid 4 Róil agus Freagrachtaí

Cuid 5 Measúnú Riosca

Cuid 6 Nósanna imeachta Éigeandála

Cuid 7 Treoir, Oiliúint agus Maoirseacht

Cuid 8 Cumarsáid agus Comhairliúchán

Cuid 9 Monatóireacht, Athbhreithniú agus Nuashonrú

Brollach

1. Nasc leis an Ráiteas Misin

Rinneadh an beartas seo a fhorbairt i gcomhréir lenár Ráiteas Misin:

Is Bunscoil lán-Ghaeilge, chaitliceach, saor ó tháillí í Gaelscoil Chill Dara (GSCD) atá mar pháirt lárnach de Phobal na Gaeilge. Soláthraíonn ár scoil oideachas den scoth chun cabhrú le daltaí a mbuanna indibhidiúla a aithint is a bhláthú i gcomhpháirt lena dtuismitheoirí. Is scoil í a chuireann fáilte roimh dhaltaí ó chúlraí difriúla a dhéanann comhbhá lenár bhfís, lenár spiorad agus lenár bhfealsúnacht. Ag fás, ag forbairt agus ag foghlaim le chéile trí Ghaeilge.

2. Réasúnaíocht

Is éard atá i gceist le Córas Bainistíochta Sábháilteachta agus Sláinte i dtimpeallacht scoile ná próiseas leantach a bhfuil mar aidhm aige feabhas leanúnach a chur chun cinn maidir leis an mbealach a bainistítear sábháilteacht sa scoil. Luíonn sé isteach i mbainistiú iomlán na scoile agus cuimsítear ann struchtúr na scoile, gníomhaíochtaí pleanála, cleachtais, nósanna imeachta, agus acmhainní chun sábháilteacht, sláinte agus leas na scoile a fhorbairt, a chur i bhfeidhm, a athbhreithniú agus a chothabháil.

Leagtar amach sa doiciméad seo an Beartas Sábháilteachta de chuid

Ghaelscoil Chill Dara

Uimhir Rolla 20023A

Tá sé mar chuspóir againn gach iarracht a dhéanamh timpeallacht oibre slán sábháilte a sholáthar dár bhfostaithe agus páistí uile, agus comhlíonadh a dhéanamh ar ár ndualgais do chonraitheoirí agus baill an phobail a bhféadfadh ár n-oibríochtaí difear a dhéanamh dóibh. Éilíonn cur i bhfeidhm rathúil an pholasaí seo comhoibriú na foirne go léir. Mar sin, is tábhachtach go léitear a doiciméad go cúramach agus go dtuigeann gach duine a ról ar leith agus na socruithe foriomlána maidir le sláinte agus sábháilteacht i nGaelscoil Chill Dara.

Tá sé ar intinn againn athbhreithniú a dhéanamh ar an ráiteas seo i bhfianaise tarlúintí agus forbairtí i nGaelscoil Chill Dara go bliantúil. Déantar baill foirne agus daoine eile a spreagadh chun moltaí a dhéanamh ar mhaithe leis an ráiteas a fheabhsú.

3. Beartas agus Dearbhú Intinne

Tuigeann agus dearbhaíonn Bord Bainistíochta Ghaelscoil Chill Dara go bhfuil sé de dhualgas air faoin Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005 ina cháil mar fhostóir timpeallacht scoile shábháilte agus shláintiúil a sholáthar don fhoireann, do na daltaí agus do chuiditheoirí chun na scoile.

Áirítear i measc an róil sin:

- Rialú a dhéanamh ar shábháilteacht agus sláinte ag an obair;
- Bainistiú agus eagrú a dhéanamh ar na córais oibre is gá chun na spriocanna sin a bhaint amach
- Cur chun feidhme a dhéanamh ar na nósanna imeachta is gá chun na spriocanna a bhaint amach.

Glacann an Bord lena dhualgas gach beart réasúnach agus praiticiúil a dhéanamh chun an dóchúlacht go dtarlóidh tionóisc a bhaint agus an díobháil a íoslaghódú sa chás go dtarlaíonn.

Ar an gcaoi chéanna, ceanglaítear ar fhostaithe uile (fostaithe teagaisc agus neamhtheagaisc) le hAcht 2005 comhoibriú a dhéanamh leis an bhfostóir ionas go mbunaítear agus go gcuirtear i bhfeidhm beartais sábháilteachta iomchuí. Ní mór do mhúinteoirí cúram a ghlacadh i leith a ndaltaí agus mar fhostaithe, tá oibleagáidí dlíthiúla orthu freisin faoi Acht 2005. Ar an gcaoi chéanna, tá oibleagáidí dlíthiúla freisin ar fhoireann choimhdeach, foireann feighlithe agus foireann tacaíochta faoi Acht 2005.

Éilítear faoin Acht freisin go nglacann fostaithe cúram réasúnach dá gcuid sábháilteachta féin agus do shábháilteacht daoine eile a ndéanann a ngníomhartha nó neamhghníomhartha difear dóibh; go gcomhoibríonn siad lena bhfostóir; agus go n-úsáideann siad an trealamh cosanta a gcuirtear ar fáil dóibh.

1. Tá Bord Bainistíochta Ghaelscoil Chill Dara tiomanta do ghníomhaíochta uile na scoile a bhainistiú ionas gur féidir sábháilteacht, sláinte agus leas fostaithe páistí agus cuairteoirí uile a chinntiú.
2. Tá sé d'aidhm againn cúrsaí sábháilteachta agus sláinte a bhainistiú ar bhealach cuimsitheach agus réamhghníomhach ionas go mbainfear go leor de na gnéithe a mbíonn ina gcúis agus a mbíonn tionchar acu ar imthosca baolacha agus neamhshábháilte.
3. Is cuid bhunúsach d'fheidmiú Ghaelscoil Chill Dara í an tsábháilteacht ag an obair.

4. Is éard atá sna hoibleagáidí reachtúla a leagtar amach sa Ráiteas Sábháilteachta ná íoschaighdeán cúrsaí sábháilteachta i nGaelscoil Chill Dara. Beidh sé mar aidhm againn caighdeán níos airde a bhaint amach.
5. Téitear i gcomhairle le fostaithe in am trátha maidir le guaiseacha a shainathint, measúnuithe riosca a dhéanamh, oiliúint a eagrú, athbhreithniú a dhéanamh chomh maith le hathbhreithniú a dhéanamh ar chórais oibre agus ar gach gné den oibríocht a bhaineann le Sábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an obair.
6. Má fhaightear go bhfuil fostaí ar bith freagrach as faillí inmhilleáin a dhéanamh in aon ábhar a bhaineann le sláinte agus sábháilteacht, nó ina c(h)úis nó ina leaschúis le tionóisc trí fhaillí pearsanta, beidh siad faoi réir Gnímh Smachtaithe.
7. Feadfaidh an fhoireann ionadaí sábháilteachta a cheapadh chun comhairle iomlán a éascú idir na fostaithe agus an bhainistíocht chun a chinntiú gur féidir le fostaithe uile an leas is fearr is féidir as caighdeán sábháilteachta.
8. Déanfar athbhreithniú leanúnach ar an Ráiteas Sábháilteachta agus measúnuithe riosca, i gcomhairle leis an Ionadaí Sábháilteachta agus déanfar iad a leasú de réir mar is gá.
9. Cuirfear oiliúint leordhóthanach ar fhostaithe ag gach leibhéal, beag beann ar an áit a bhfuil siad fostaithe, i ndáil le gnéithe sábháilteachta, sláinte agus leasa dá gcuid oibre chun a chinntiú go bhfuil siad ar an eolas faoi ghuaiseacha a d'fhéadfadh tarlú agus an bearta/na bearta is gá chun iad a shárú.
10. Oibreoidh fostaithe uile i gcomhar lena chéile agus leis an fostóir chun díobháil dóibh féin agus do dhaoine eile a chosc. Ní féidir imthosca maithe a bhaint amach ó thaobh sláinte agus sábháilteachta gan comhoibriú gníomhach na bhfostaithe uile a bheith ann.

Nóta: Is díol suntais é go n-áirítear múinteoirí uile ar chonradh seasta agus ar chonradh sealadach, an fhoireann riaracháin go léir agus Cúntóirí Riachtanais Speisialta uile freisin mar 'fhostaithe' faoi reachtaíocht Sábháilteachta, Sláinte agus Leasa.

4. Raon an bheartais seo

Cuimsítear sa bheartas Sláinte agus Sábháilteachta seo cuid den ullmhúchán a bhaineann leis an Ráiteas Sábháilteachta, mar a éilítear le hAlt 20 den Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005. Is doiciméad i scríbhinn an beartas seo ina gcuimsítear dearbhú ar thiomantas an Bhoird Bainistíochta do shábháilteacht, sláinte agus leas a chinntiú i nGaelscoil Chill Dara.

Tá an beartas seo le léamh agus le léirmhíniú ina iomláine agus feidhmíonn sé laistigh de chreat chomhbheartais na scoile. Feidhmíonn an beartas freisin laistigh de chreat reachtaíochta agus cuirtear an reachtaíocht seo a leanas san áireamh ann:

- ∅ An tAcht Oideachais, 1998
- ∅ An tAcht Oideachais (Leas), 2000
- ∅ An tAcht um Stádas Comhionann, 2000
- ∅ An tAcht Comhionannais, 2004
- ∅ Na hAchtanna um Rialú Foirgníochta, 1990 agus 2007.
- ∅ An tAcht um Dhliteanas Sibhialta agus Cúirteanna, 2004
- ∅ Na hAchtanna Seirbhísí Dóiteáin, 1981 agus 2003.
- ∅ An tAcht um Dhliteanas Áititheoirí, 1995
- ∅ Na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Oibreáin Cheimiceacha) 2001
- ∅ An tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005
- ∅ Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Feidhm Ghinearálta) 2001
- ∅ Cód Cleachtais 2007 maidir leis na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Oibreáin Cheimiceacha) 2001

5. Gluais ó Threoirlínte an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta, foinse: www.hsa.ie

Iniúcháireacht: I gcomhthéacs bhainistíocht sábháilteachta agus sláinte, is próiseas struchtúrtha í iniúcháireacht ina ndéantar eolas neamhspleách a bhailiú maidir le héifeachtacht, le héifeachtúlacht agus le hiontaofacht an chórais ghinearálta um bhainistíocht sábháilteachta agus sláinte, chomh maith le pleananna comhghníomhaíochta a leagadh amach.

Fostaithe/foireann: Chun go mbeadh sé níos éasca a léamh, úsáidtear an focal ‘fostaí’ in ionad an fhocail ‘foireann’ i mórán cásanna. Nuair a luaitear an focal ‘fostaí’, is féidir leis an léitheoir ‘foireann’ a bhaint as seo. Tá an sainmhíniú ar fhostaí leagtha amach in Alt 2(1) den Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005.

Guais: Is í guais rud ar bith a d’fhéadfadh díobháil a dhéanamh do dhaoine, do réadmhaoin nó don timpeallacht. Is féidir le hábhar oibre, píosa trealaimh nó modh nó cleachtas oibre a bheith i gceist anseo.

Sainnithint Guaise: Is é seo an próiseas ina shainnithnítear dálaí nó imeachtaí a d'fhéadfadh cumas gortaithe nó díobháil do shláinte an duine a bheith mar thoradh orthu.

An tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta (HSA): Is é comhlacht náisiúnta na hÉireann atá freagrach as sábháilteacht agus sláinte ag an obair a chinntiú. Eagraíocht stát-urraithe is ea é a bunaíodh faoin Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair agus déanann sé tuairisciú chuig an Aire Fiontar, Trádála agus Nuálaíochta. Tá an tÚdarás freagrach as gach cineál áit oibre agus as gach cineál oibre sna hearnálacha poiblí agus príobháideach.

Indéanta le Réasún: Is é an míniú a thugtar ar "indéanta le réasún" sa reachtaíocht go bhfuil "an aire cheart go léir déanta ag fostóir trí na bearta cosanta agus coisctheacha is gá a chur i bhfeidhm, tar éis do na guaiseacha ionchasacha a shainnithint agus tar éis measúnú a dhéanamh ar na rioscaí gaolmhara don tsábháilteacht agus don tsláinte, ar dhóigh go mbeadh timpiste nó gortú don tsláinte mar thoradh orthu san ionad oibre lena mbaineann agus go bhfuil sé díreireach go mór aon bhearta breise a chur i bhfeidhm." D'fhéadfaí a thuiscint le "indéanta le réasún" an méid a dhéanadh duine réasúnta ag féachaint do na himthosca ar leith.

Riosca: Maidir le gortú nó díobháil ar bith, ciallaíonn riosca an dóchúlacht go dtarlóidh gortú nó díobháil agus déine na n-iarmhairtí a d'fhéadfadh a eascairt as an riosca. Braitheann riosca freisin ar líon na ndaoine a thagann i dteagmháil leis an nguais.

Rialúcháin/Bearta Rialúcháin: Glactar leis na réamhchúraimí seo chun rioscaí a íoslaghdú nó chun deireadh a chur leo mar gheall ar an measúnú riosca.

Measúnú Riosca: Is é measúnú riosca an próiseas ina shocraítear an mbaineann riosca le guais shainnithneanta. Socraítear tábhacht an riosca bunaithe ar mhínicíocht an tarlaithe féideartha agus ar dhéine a iarmhairtí.

An Coiste Sábháilteachta: Coiste atá comhdhéanta d'ionadaithe lucht bainistíochta agus fostaí a ghlacann páirt sna socrúithe comhairliúcháin sábháilteachta san áit oibre.

Córas Bainistíochta Sábháilteachta agus Sláinte (CBS): Déanann sé seo tagairt don chuid sin de chóras bainistíochta ginearálta na scoile ina gcuirtear san áireamh an struchtúr eagraíochtúil, gníomhaíochtaí pleanála, freagrachtaí, cleachtais, nósanna imeachta agus acmhainní chun beartas sábháilteachta agus sláinte na scoile a fhorbairt, a chur i bhfeidhm, a bhaint amach, a athbhreithniú agus a chothabháil

An tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005: An tAcht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005, a tugadh isteach in ionad an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 1989 agus a rinne an tAcht sin a chúlghairm, tugadh isteach é chun foráil bhreise a dhéanamh le haghaidh shábháilteacht, sláinte agus leas na ndaoine ag an obair. San Acht seo, soiléirítear agus cuirtear feabhas ar fhreagrachtaí na bhfostóirí, na ndaoine féinfhostaithe, na bhfostaithe agus páirtithe éagsúla eile maidir le sábháilteacht agus sláinte ag an obair. Tugtar sonraí san Acht freisin ar ról agus ar fheidhmeanna an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta, déantar foráil ann le haghaidh réimse beart forfheidhmithe a d'fhéadfaí a chur i

bhfeidhm agus luaitear pionóis ann a d'fhéadfaí a chur i bhfeidhm toisc sárú a bheith déanta ar shábháilteacht agus ar shláinte cheirde

Caithfidh gach fostaí eolas a bheith aige/aici ar Ráiteas Sábháilteachta na scoile. Tá sé mar dhualgas de gach ball foirne a chur in iúl don Phríomhoide agus Ionadaí Sláinte agsu Sábháilteachta i scríbhinn trí Aladdin má thugann siad aon ghuais faoid deara ar shuíomh na scoile.

Réamhrá

Is é cuspóir an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005 (SHAWAW 2005), agus Rialacháin SHAWAW (Feidhm Ghinearálta) 2007 sábháilteacht, sláinte agus leas gach fostaí san ionad oibre a áirithiú, agus a chinntiú go mbíonn daoine neamhfhostaithe atá i láthair san ionad oibre sábháilte.

Baineann an tAcht le fostaithe i ngach cineál oibre agus cuimsíonn sé gníomhaíochtaí uile **Ghaelscoil Chill Dara, An Bóthar Glas, An Currach, Co. Chill Dara.**

Éilítear le hAlt 20 den Acht go n-ullmhóidh an scoil ráiteas sábháilteachta i scríbhinn ina shonrófar an tslí ina ndéanfar sábháilteacht, sláinte agus leas ag obair na bhfostaithe a urrú agus a bhainistiú.

Déanfar an ráiteas sábháilteachta seo a nuashonrú de réir mar is gá i bhfianaise reachtaíochta nua, aiseolas foirne, athruithe, athruithe struchtúracha agus taithí phraiticiúil.

Ina theannta sin, déanfar athbhreithniú ar an Ráiteas Sábháilteachta gach bliain i mí an Mheithimh.

Tá an Ráiteas Sábháilteachta seo ar fáil do gach fostaí, tuismitheoir, mac léinn agus conraitheoir. www.gaelscoilchilldara.com

1. Beartas Sábháilteachta, Sláinte agus Leasa 2019 -2020

De réir an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005, is é polasaí an Bhoird Bhainistíochta, sa mhéad go bhfuil sé indéanta le réasún, sábháilteacht, sláinte agus leas na foirne go léir ag an obair a chinntiú, agus daltaí, cuairteoirí, conraitheoirí agus pearsana eile ag an scoil a chosaint ó ghortú nó easláinte a éiríonn as

gníomhaíochtaí oibre ar bith. Éilíonn cur i bhfeidhm rathúil an bheartais seo tacaíocht iomlán agus comhoibriú gníomhach fhoireann, chonraitheoirí agus dhaltaí na scoile.

Tá sé aitheanta gur riachtanais dlí iad sainaitheanta ghuaiseacha, measúnú riosca agus bearta rialúcháin a chaithfidh an fostóir a dhéanamh chun sábháilteacht, sláinte agus leas na foirne go léir a chinntiú.

Tógann an Bord Bainistíochta orthu féin mar fhostóirí na rudaí seo a leanas a dhéanamh, sa mhéad go bhfuil sé indéanta le réasún:

(a) caighdeáin sábháilteachta, sláinte agus leasa a chomhlíonann le forálacha agus riachtanais an Achta um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005 agus reachtaíocht ábhartha eile, caighdeáin agus cóid chleachtais a chur chun cinn;

(b) eolas, oiliúint, treoir agus maoirsiú a chur ar fáil nuair is gá chun a chur ar cumas na foirne a gcuid oibre a dhéanamh go sábháilte agus go héifeachtach.

(c) suim leanúnach agus sheasmhach a chothú i gcúrsaí sábháilteachta agus sláinte a bhaineann le gníomhartha na scoile;

(d) feabhas leanúnach a chur ar an gcóras atá i bhfeidhm chun sábháilteacht agus sláinte cheirde a bhainistiú agus athbhreithniú a dhéanamh air go tréimhsiúil chun a chinntiú go leanann sé ar aghaidh le bheith ábhartha, cuí agus éifeachtach;

(e) dul i gcomhairle leis an bhfoireann maidir le cúrsaí atá bainteach le sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair;

(f) na hacmhainní riachtanacha a chur ar fáil chun sábháilteacht, sláinte agus leas iad sin go léir a bhfuil dualgas cúraim orthu a chinntiú, lena n-áirítear foireann, daltaí, conraitheoirí agus cuairteoirí.

Tá an Bord Bainistíochta tiomanta do ról gníomhach a bheith acu maidir le cur i bhfeidhm an pholasaí sábháilteachta, sláinte agus leasa cheirde seo agus athbhreithniú agus leasú a dhéanamh air de bhun athruithe sa reachtaíocht, taithí agus forbairtí ábhartha eile.

Arna dhaingniú 20.06.2022

Síniú: _____

Dáta: _____

Cathaoirleach, Bord Bainistíochta

Struchtúr agus Freagrachtaí maidir le Bainistiú Sláinte agus Sábháilteachta:

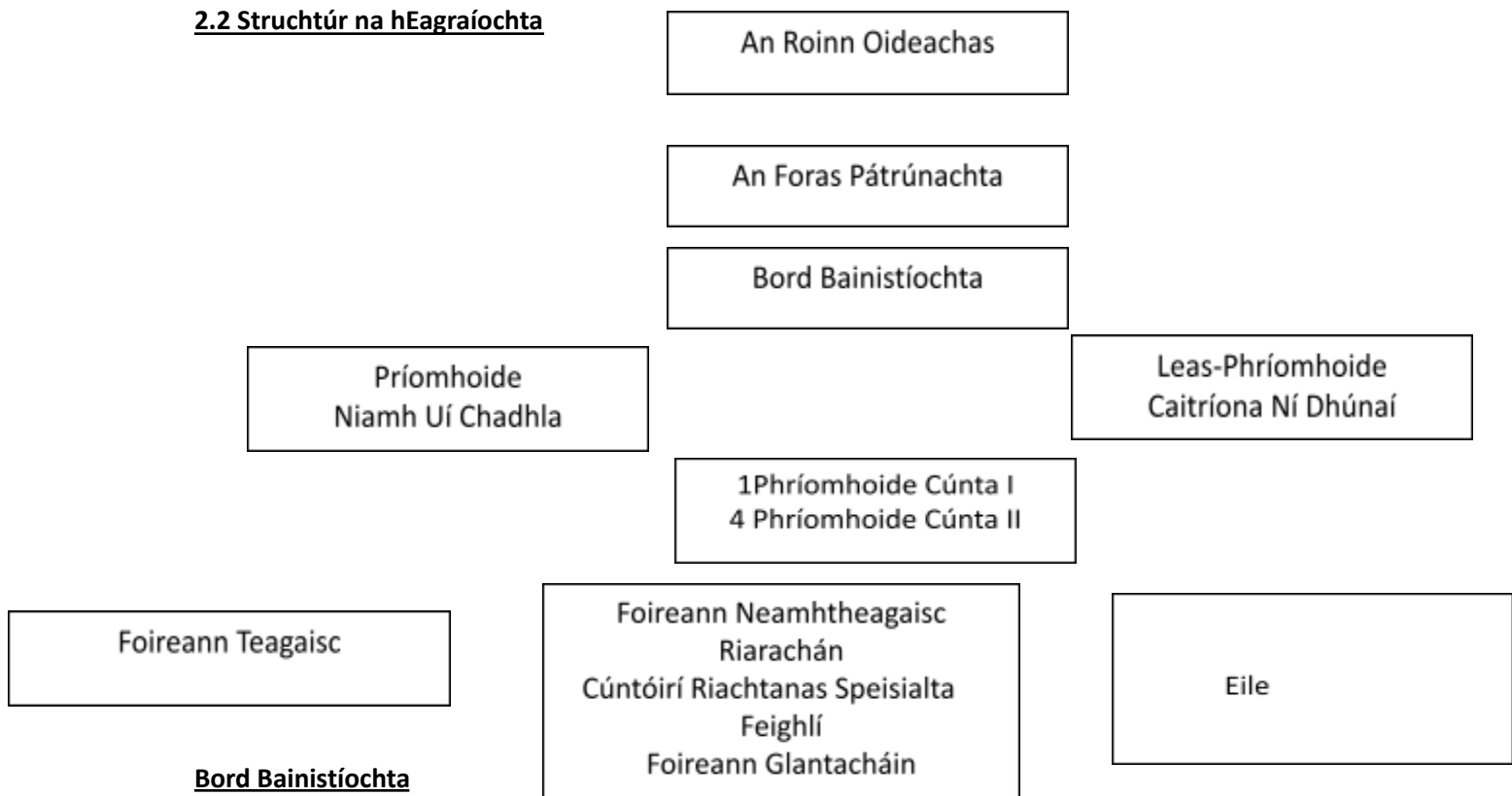
Tá an Príomhoide, an Leas-Phríomhoide, na hIonadaithe Sláinte agus Sábháilteachta agus an Maor Dóiteáin freagrach as a chinntiú, a mhéid is indéanta go réasúnta ach tá sé de dhualgas ar na fostaithe go léir cloí le beartais agus le cleachtas sábháilteachta na scoile agus a gcuid freagrachtaí a chomhlíonadh mar atá sonraithe sa doiciméad seo agus de réir aon reachtaíochta ábhartha eile.

2. Próifíl na Scoile

2.1 Próifíl na Scoile

Is bunscoil mheasctha lán-Ghaeilge é Gaelscoil Chill Dara atá lonnaithe i nDroichead Nua, Co. Chill Dara agus atá faoi phátrúnacht an Forais Pátrúnachta. Tá thart ar 341 dalta ag freastal ar an scoil faoi láthair. Ag obair sa scoil, tá thart ar 30 múinteoir, 3 chúntóir riachtanas speisialta, rúnaí amháin, aire amháin, beirt ghlantóirí.

2.2 Struchtúr na hEagraíochta

Bord Bainistíochta

Colm O Gógáin (Cathaoirleach)

Prionsias de Paor

Treasa Uí Riagáin

Michael Ó Duíghiolla

Linda Uí hEathairn

Gabhán de Lása

Niamh Uí Chadhla

Caitríona Ní Dhunáí

Foireann na Scoile

Nora Ní Ailpín

Sibéal Breathnach

Deirdre Nic Éanruig

Kate Ní Chléirgh

Aoife Ní Chochláin

Oonagh Ní Chonfaoich

Cáit de Brochtúin

Doireann de Búrca

Caitriona de Roiste

Cian de Roiste

Déirdre Ní Dhiolúin

Caitriona Ní Dhunáí

Chloe Emmett

Clíodhna Ní Ghogáin

Eunice Harkness

Sorcha Lotrail

Jenny Ní Mhairtín

Martina Ní Mhaoldomnaigh

Bernadette Moran

Barra Ó Nualláin

Róisín Ní Riordáin

Niamh Uí Chadhla

Jacqueline Uí Cholla

Karen Uí Chonchúir

Valerie Uí Dheisceartaigh

Michelle Uí Fhathartaigh

Deirdre Uí Mhír

Zoe Ní Shuilleabháin

2.3 Foirgnimh agus Saoráidí Scoile

Carrchlós, 4 chlós imeartha agus 1 pháirc imeartha.

Seomraí ar Bhunurlár

Seomra	Líon na seomraí	Le Seomra Stórais / leithreas sa rang
Seomraí ranga	5	4 / 4
Ardaitheoir	1	0
Staighre	2	0

Oifig an Phríomhoide	1	0
Oifig Runaí	1	0
Seomra Foirne	1	0 / 1
Halla	1	0
Ríomharlann	1	0
Leabharlann	1	0
Stóras na nGlantóirí	1	0
Bloc Leithris Foirne- Fireann	1	0
Bloc Leithris Foirne - Baineann	1	0
Leithreas Aonair (daoine míchumasaithe)	1	0
Bloc Leithris Daltaí - Fireann	1	0
Bloc Leithris Daltaí - Baineann	1	0
Seomra Tacaíochta	1	0

Seomraí ar Urlár 1

Seomra	Líon na seomraí	Le / Gan Seomra Stórais
Seomraí Ranga	12	0
Tacaíocht Foghlama / Acmhainn	2	0
Halla Spóirt	1	0
Bloc Leithris Daltaí - Fireann	1	0
Bloc Leithris Daltaí - Baineann	1	0
Bloc Leithris Foirne- Fireann	1	0
Bloc Leithris Foirne - Baineann	1	0
Leithreas Aonair	1	0
Seomra Seirbhísí	1	0

Seomra Leictreachais	1	0
Seomra Coire Gáis	1	0

Foirgneamh 2 Seomraí:

Seomra	Líon na seomraí	Le / Gan leithreas sa seomra
Seomraí ranga	4	4
Seomra naíonra	1	1
Seomra tacaíochta	1	0
Leithreas Aonair Ceann do dhaoine míchumasaithe	2	0

In **Aguisín 1**, tugtar pleananna éalaithe le haghaidh gach seomra ranga.

2.4 Soláthar do dhaoine a bhfuil riachtanais speisialta acu

Tá an Bord Bainistíochta ar an eolas go luaitear san Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair, 2005 gur gá d'fhostóirí 'a mhéid is indéanta le réasún, sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair a chinntiú do na fostaithe go léir'. I ndail le sláinte agus sábháilteacht, déanann an Bord Bainistíochta pleanáil agus bainistiú ar bhonn ionchuimsitheach i gcás fostaithe agus daltaí araon.

2.5 Liosta de chuariteoirí a sholáthraíonn seirbhísí don scoil ar bhonn rialta

Jewel Hygiene services
Sanitary services

Feighlí scoile	Eddie
Teas / Pluiméireacht	Eoin / Gerry Flynn
Leictreoir	
Ríomhairí	Colm
Fire prevention	Firestop
Alarms	
Security	Manguard

3. Acmhainní le hÚsáid

3.1 Acmhainní

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcaithfear maoiniú leordhóthanach a chur ar fáil chun na nósanna imeachta agus beartais a leagtar amach sa Ráiteas Sábháilteachta seo a chur i bhfeidhm go hiomchuí. Gabhann siad orthu féin a chinntiú go bhfuil líon leordhóthanach ball foirne a bhfuil an oiliúint iomchuí curtha orthu ar fáil le haghaidh na gníomhaíochtaí oibre uile a dtugtar fúthu.

Cuimsítear breithnithe Sláinte agus Sábháilteachta i meastacháin chaiteachais bhliantúla maidir leis an scoil a réachtáil agus áirítear iontu táillí seirbhíse bliantúla i ndáil le trealamh agus oiliúint foirne. Cuirfidh an Bord Bainistíochta acmhainní ar fail le haghaidh monatóireachta leanúnaí ar shláinte agus sábháilteacht san eagraíocht agus chun eolas agus oiliúint sláinte agus sábháilteachta a sholáthar don fhoireann uile.

Is liosta é seo a leanas nach liosta uileghabhálach é de na hacmhainní atá ar fáil chun tacú leis an tsábháilteacht.

- An Foras Pátrúnachta
- An Bord Bainistíochta
- JMB
- An Roinn Oideachais agus Scileanna
- Bord Oideachais agus Oiliúna Chill Dara agus Chill Mhantáin
- An tÚdarás Sláinte agus Sábháilteachta & Treoirlínte
- Foireann na Scoile Uile
- Oifigeach Sábháilteachta
- Comhordaitheoir Sábháilteachta
- Ionadaí Sábháilteachta
- Coiste Sábháilteachta
- Cumann na dTuismitheoirí
- Comhairle na nDaltaí
- Beartais / nósanna imeachta / cleachtais uile na scoile
- Comharthaíocht na Scoile
- Boscaí /Málaí Garchabhrach
- Múchtóirí Dóiteáin – arna seirbhísí ar bhonn rialta
- Aláram Dóiteáin ar a ndéantar monatóireacht
- Druileanna Dóiteáin ar bhonn rialta

- Pointí Tionóil
- Seirbhís Slándála / Aláram Ionraidh ar a ndéantar monatóireacht
- Teilifís Chiorcaid Iata fós againn??
- Córas Sábhála ó Thitim agus Córas Úmacha Sábhála ó Thitim - seirbhísithe
- Ardaitheoir Seirbhísithe
- Seiceálacha um Shrianadh Lotnaidí ar bhonn rialta
- Seirbhísí bainistithe ar Bhonneagar TFC agus Closamhairc
- Áith - seirbhísithe de réir moltaí saineolaithe
- Trealamh Speisialaithe Daltaí - seirbhísithe
- Trealamh Corpacmhainne Allamuigh - seirbhísithe

3.2 Treoir agus Ionduchtú

Coinneofar taifead d'oiliúint ar bith a chuirtear ar fáil. Coinneoidh an scoil taifid maidir le hoiliúint sláinte agus sábháilteachta. Soláthróidh an scoil oiliúint de réir mar is cuí, amhail oiliúint sábháilteachta ionduchtúcháin le haghaidh foirne nua, oiliúint ar láimhsiú sábháilte agus sábháilteacht dóiteáin chomh maith le hoiliúint um bainistíocht chun a chinntiú go bhfuil sé ar chumas foirne sinsearaí a ndualgas agus freagrachtaí sláinte agus sábháilteachta a chomhlíonadh. Cuirfear oiliúint ionduchtúcháin ar phearsanra nua uile. Gheobhaidh gach ball foirne cóip bhog den Ráiteas Sábháilteachta agus pléifear Sláinte, Sábháilteacht agus Leas ag cruinnithe foirne.

Róil agus Freagrachtaí

Is ar an mBord Bainistíochta, Gaelscoil Chill Dara, atá freagracht fhoriomlán maidir le sláinte, sábháilteacht agus leas sa scoil.

Freagrachtaí na bhFostaithe

Leagtar amach dualgais ghinearálta na bhfostaithe mar seo a leanas in Alt 13 den Acht:

(1) Déanfaidh fostaí na nithe seo a leanas, agus é nó í ag obair

a) cloí leis na forálacha reachtúla ábhartha, de réir mar is cuí, agus cúram réasúnach a ghlacadh chun a s(h)ábháilteacht, a s(h)láinte agus a leas féin, agus sláinte agus leas aon duine eile a chosaint a bhféadfadh gníomhartha nó neamhghníomhartha an fhostaí ag an obair tionchar a bheith acu orthu,

b) a áirithiú nach bhfuil sé nó sí faoi thionchar ábhar meisciúil a mhéid is go bhfuil bail den chineál sin air nó uirthi a chuirfeadh a s(h)ábháilteacht, a s(h)láinte nó a leas féin ag an obair nó sábháilteacht, sláinte nó leas aon duine eile i mbaol,

c) má éillonn a f(h)ostóir air nó uirthi dul faoi aon tástáil chuí réasúnta agus comhréireach maidir le hábhair mheisciúla ag lia-chleachtóir cláraithe atá ina dhuine inniúil nó faoi mhaoirseacht a leithéid de lia-chleachtóir cláraithe, go rachaidh sé nó sí faoi na tástálacha sin a fhorordófar,

d) comhoibriú lena fhostóir nó lena fostóir nó le haon duine eile a mhéid is gá chun cur ar chumas a fhostóra nó a fostóra nó don duine eile an fhoráil reachtúil ábhartha a chomhlíonadh, de réir mar is cuí,

e) gan dul i mbun iompar míchuí nó iompar eile ar dócha go gcuirfidh sé a s(h)ábháilteacht, a s(h)láinte agus leas féin ag an obair nó aon duine eile i mbaol, muna mbeadh an baol níós measa do dhuine/ do pháiste más rud é nach ndearna siad an iompar sin.

f) freastal ar a leithéid d'oiliúint agus, de réir mar is cuí, dul faoina leithéid de mheasúnacht a d'fhéadfadh a f(h)ostóir a éileamh go réasúnach nó a fhéadfar a fhorordú maidir le sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair nó maidir leis an obair a rinne an fostaí,

g) ag féachaint dá c(h)uid oiliúna agus na treoracha a thug a f(h)ostóir, úsáid chearta a bhaint as aon earra nó substaint a chuirtear ar fáil lena húsáid ag an bhfostaí ag an obair nó chun a s(h)ábháilteacht, a s(h)láinte nó a leas ag an obair a chosaint, lena n-áirítear éadaí nó trealamh cosanta,

h) tuairisc a thabhairt i scríbhinn (Dáta, am, cé a bhí bainteach, cén fáth, cad a tharla roimh ré, le linn, i ndiaidh) dá f(h)ostóir nó d'aon duine iomchuí eile, a luaithe is indéanta faoi-

i) aon obair atá á déanamh, nó ar dócha go ndéanfar í, ar shlí a bhféadfadh sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair an fhostaí nó aon duine eile a chur i mbaol,

ii.) aon locht san áit oibre, sa chóras oibre, in aon earra nó substaint a d'fhéadfadh sábháilteacht, sláinte nó leas an fhostaí nó ar aon duine eile a chur i mbaol, nó

iii.) aon sárú ar na forálacha reachtúla ábhartha arb eol dó nó di a d'fhéadfadh sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair an fhostaí nó aon duine eile a chur i mbaol.

(2) Ní thabharfaidh fostaí, agus Conradh fostaíochta á dhéanamh aige nó aici, bréagléiriú air féin nó uirthi féin maidir le leibhéal na hoiliúna a d'fhéadfadh a bheith forordaithe faoi fho-alt (1)(f)

4.1 An Bord Bainistíochta

Tá bunphrionsabal faoin dlí coiteann á fhorbairt ag na cúirteanna thar na blianta go mbeidh dualgas dlíthiúil ar gach fhostóir sa Stát, bíodh sé san earnáil phoiblí nó san earnáil phríobháideach, timpeallacht oibre shábháilte a chur ar fáil d'fhostaithe. Is é atá sa dualgas sin ná sábháilteacht fostaíochta ag an obair a áirithiú, a mhéid is féidir. Ní dualgas iomlán é timpistí a chosc agus más féidir a chruthú gur glacadh gach cúram réasúnta chun iad a chosc, seachnófar an dliteanas. Tugtar dualgas cúraim an fhostóra nó dliteanas an fhostóra ar seo.

Miondealaítear dualgas cúraim an fhostóra i gceithre chuid de ghnáth:

- i. áit oibre réasúnta shábháilte a chinntiú
- ii. gléasra agus trealamh réasúnta shábháilte a chinntiú
- iii. córais oibre réasúnta shábháilte a chinntiú
- iv. foireann (inniúil) atá réasúnta meabhrach ar sábháilteacht a chinntiú

De bhreis ar chúraim réasúnach d'fhostaithe a éileamh ó fhostóirí, d'fhorbair na cúirteanna prionsabal cosúil chun daoine nach fostaíochta iad a chosaint freisin, cibé an cuairteoirí ón bpobal, conraitheoirí, daltaí agus/nó tuismitheoirí/caomhnóirí iad. Tugtar dliteanas poiblí ar an réimse seo den dlí.

Leis na Treoirí maidir le Bainistíú Sábháilteachta agus Sláinte i mBunscoileanna, ceanglaítear na rudaí seo a leanas ar an mBord Bainistíochta:

- i. dualgais dhlíthiúla mar fhostóir a chomhlíonadh de réir an Achta 2005
- ii. áit oibre shábháilte agus córais oibre shábháilte a sholáthar
- iii. a chinntiú go bhfuil measúnuithe riosca i scríbhinn agus ráiteas sábháilteachta cothrom le dáta ag an scoil
- iv. tuarascálacha a fháil ar bhonn rialta maidir le cúrsaí sábháilteachta agus sláinte
- v. athbhreithniú a dhéanamh ar an ráiteas sábháilteachta gach bliain ar a laghad agus nuair a tharlaíonn athruithe a d'fhéadfadh dul i gcion ar sábháilteacht agus sláinte
- vi. athbhreithniú a dhéanamh ar fheidhmíocht na scoile maidir le cúrsaí sábháilteachta agus sláinte
- vii. acmhainní leordhóthanacha a leithdháileadh chun déileáil le ceisteanna sábháilteachta agus sláinte
- viii. daoine inniúla a cheapadh, de réir mar is gá, chun comhairle nó cúnamh a chur ar fáil don Bhord Bainistíochta maidir le cúrsaí sábháilteachta agus sláinte.

1.2 An Príomhoide agus an Leas-Phríomhoide

Déanann Príomhoide na Scoile, de réir mar a threoraíonn an Bord Bainistíochta, comhordú ar chur chun feidhme éifeachtach caighdeáin éifeachtacha sláinte, sábháilteachta agus leasa laistigh den scoil de réir cuspóirí comhaontaithe.

Is é Príomhoide na scoile, de réir mar a threoraíonn an Bord Bainistíochta, atá freagrach as a chinntiú go bhfuil eolas agus oiliúint leordhóthanach ag an bhfoireann chun a bpoist a dhéanamh ar bhonn éifeachtach, go bhfuil spriocanna oibre réadúil acu nach gcuireann siad ceanglais sláinte agus sábháilteachta i gcontúirt. Tá an Príomhoide freagrach freisin as a chinntiú go dtugtar tacaíocht leordhóthanach don bhfoireann chun cinntí cearta a dhéanamh maidir le cúrsaí sláinte agus sábháilteachta agus go ndéantar na caighdeáin arna leagan amach sa Ráiteas Sláinte, Sábháilteachta agus Leasa seo a chomhlíonadh ar bhealach praiticiúil. Is breithniú príomha í an tsábháilteacht i gcás planála ar bith.

Cabhróidh an Leas-Phríomhoide leis an bPríomhoide maidir le comhordú a dhéanamh ar bhainistiú an tsláinte agus sábháilteachta sa scoil.

4.3 Foireann Teagaisc agus Foireann Eile

Tá foireann na scoile freagrach as feidhmíocht agus caighdeán sláinte agus sábháilteachta a chinntiú i ndáil le gníomhaíochtaí atá faoina rialú. Cinnteoidh an fhoireann go léann agus go dtuigeann siad an Ráiteas Sábháilteachta agus go ndéanann siad a cuid oibre i gcomhréir lena cheanglais agus go leanann siad treoracha déantóirí/soláthraithe agus ábhair/trealamh riachtanach á n-úsáid acu i gcaitheamh a gcuid teagaisc. **Dá réir sin, caithfidh an fhoireann a bheith ar an eolas faoina bhfreagrachtaí maidir le spás oibre sábháilte a choinneáil.**

Ba cheart do mhúinteoirí seomraí ranga a choinneáil deas glan néata, d'fhonn rioscaí tionóisc a íoslaghdú. Is gá a bheith aireach go sonrach ar cháblaí sraoilleacha, limistéir fhliucha ar an urlár, doirteadh, ábhair a bhaineann leis an obair, agus stóráil iomchuí málaí agus giuirléidí na ndaltaí. Cuirtear obair na ndaltaí ar taispeáint ar bhealach nach riosca dóiteáin í.

Ba cheart don fhoireann a chinntiú go n-oibríonn siad i gcomhar leis an bPríomhoide agus an Coiste Sábháilteachta i gcúrsaí a bhaineann le sláinte agus sábháilteacht; go bhfuil siad ar an eolas faoin áit a bhfuil éalaithe éigeandála, éalaithe dóiteáin agus ionad trealamh dóiteáin uile lonnaithe; go bhfuil siad in ann an t-aláram dóiteáin a aithint agus go bhfuil taithí acu ar na nósanna imeachta aslonnaithe atá le leanúint i gcás éigeandála.

Agus iad ag an obair, beidh sé de dhualgas ar fhostaithe: -

- i. Aire réasúnach a thabhairt chun a s(h)ábháilteacht, sláinte agus leas féin a chosaint, agus sábháilteacht, sláinte agus leas duine ar bith eile a bhféadfadh a (h)easnamh ag an obair dul i gcion orthu a chosaint freisin.
- ii. Leas a bhaint as éadaí, trealamh, gléasanna agus áiseanna sábháilteachta a chuirtear ar fáil chun sláinte, sábháilteacht agus leas ag an obair a chosaint.
- iii. Tuairisc a thabhairt gan mhoill mhírreasúnach ar aon locht sa ghléasra, trealamh, áit oibre nó córas oibre a d'fhéadfadh sábháilteacht nó leas a chur i mbaol, nó rud ar bith mar sin a thagann sé/sí chun bheith ar an eolas faoi.
- iv. Gan cur isteach go hintinneach nó go meargánta ar gléas, éadaí cosanta, áis nó trealamh ar bith a chuirtear ar fáil ar mhaithe le sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair a chosaint.
- v. Gníomhaíochtaí oibre a bhainistiú agus a dhéanamh ar bhealach sábháilte.
- vi. Gan a bheith páirteach in aon iompar míchuí amhail pleidhcíocht, bulaíocht agus foréigean.
- vii. Gan a bheith faoi thionchar meiscigh in áit a bheidh siad ina gcontúirt dóibh féin nó do dhaoine eile.
- viii. Gan mífhaisnéis a thabhairt maidir leis an leibhéal oiliúna a fuarthas cheana féin.

De réir an Achta 2005 is gá do gach fostaithe (lena n-áirítear fostaithe lánaimseartha agus páirtaimseartha, buana agus sealadacha, beag beann ar aon socruithe conartha atá acu) comhoibriú go huile agus go hiomlán leis an bhfostóir le go gcuirfí i bhfeidhm, go mbunófaí, agus go gcloífí le beartais shábháilteachta agus sláinte cuí.

Leis na Treoirínte maidir le Bainistiú Sábháilteachta agus Sláinte i mBunscoileanna, ceanglaítear na rudaí seo a leanas ar an múinteoir agus ar fhoireann eile:

- i. cloí leis na dualgais reachtúla ar fad maidir le fostaithe arna gceangal faoi Acht 2005
- ii. comhoibriú le bainistíocht na scoile i gcur i bhfeidhm na mbeartas sábháilteachta
- iii. na daltaí a chur ar an eolas maidir leis na nósanna imeachta sábháilteachta a bhaineann le hábhair ar leith
- iv. a chinntiú go leanann daltaí nósanna imeachta sábháilteachta, e.g. trealamh cosanta pearsanta a úsáid agus go gcloítear le rialacha na saotharlainne
- v. measúnuithe riosca a dhéanamh ar an timpeallacht oibre in aice láimhe
- vi. seiceáil fhoirmiúil a dhéanamh ar an timpeallacht oibre ranga/in aice láimhe chun a chinntiú go bhfuil sé saor ó locht

- vii. a chinntiú go bhfuil trealamh sábháilte sula n-úsáidtear é
- viii. cinntiú go ndéantar measúnuithe riosca ar ghuaiseacha nua, m.sh. innealra nó earra ceimiceach nua
- ix. ionadaí/ionadaithe sábháilteachta a roghnú agus a cheapadh
- x. comhoibriú le coiste sábháilteachta na scoile
- xi. Tuairisciú a dhéanamh ar thimpistí, neasthimpistí, tarluithe chontúirteacha don duine ábhartha mar a shonraítear sa ráiteas sábháilteachta

4.4 Feighlí / Garraíodóir/ Glantóirí

Is iad seo a leanas freagrachtaí an Fheighlí/an Gharraíodóra/na nGlantóirí:

- i. An Ráiteas Sábháilteachta a léamh agus a thuiscint agus a gcuid oibre a dhéanamh i gcomhréir lena cheanglais
- ii. Gnáth-iniúchadh a dhéanamh ar an bhfoirgneamh agus tailte lena chinntiú nach bhfuil doirteadh ar aon urlár nó aon bhac a bheadh ina chúis tionóisce;
- iii. Gach iarracht a dhéanamh slándáil an fhoirgnimh agus na dtailte a chosaint;
- iv. Iniúchtaí a dhéanamh ar bhonn rialta ar na bealaí éalaithe dóiteáin, pointí trealaimh dóiteáin agus alárim, srl, agus fabhtanna a thuairisciú láithreach don Phríomhoide;
- v. A chinntiú go leantar treoracha déantóirí / soláthraithe nuair atá ceimiceáin agus trealamh á n-úsáid agus urláir/ballaí á nglanadh nó garraíodóireacht á déanamh, srl;
- vi. Trealamh garraíodóireachta, srl. a stóráil go sábháilte agus as aimsiú daltaí, múinteoirí, srl;
- vii. Íosmhéid peitreal a stóráil ar an láthair le haghaidh an chiumhaisire / an bhuainteora (níor cheart peitreal a stóráil ach i gcoimeádán ceadaithe as aimsiú daltaí, múinteoirí, srl.)
- viii. Fabhtanna i ngléasra nó trealamh a thuairisciú láithreach.
- ix. Gach aon tionóisc, is cuma cé chomh beag, a thuairisciú don mhaoirseacht láithreach.
- x. Sampla pearsanta a léiriú trí éadaí cosanta a chaitheamh agus trí a gcuid oibre féin a dhéanamh ar bhealach sábháilte
- xi. Bealaí a lorg agus a mholadh chun guaiseacha a dhíothú agus feabhsuithe nó breisithe ar bith a cheapann siad gur cheart a dhéanamh a thabhairt ar aird na maoirseachta.

4.5 Duine ainmnithe le haghaidh sábháilteachta agus sláinte a fheidhmíonn ar son an Bhoird, m.sh. an

Príomhoide

- i. ceanglais Achta 2005 a chomhlíonadh
- ii. tuairisciú a dhéanamh don Bhord Bainistíochta ar fheidhmíocht na scoile maidir le cúrsaí sábháilteachta agus sláinte
- iii. sábháilteacht agus sláinte sa scoil a bhainistiú ó lá go lá
- iv. cumarsáid a dhéanamh ar bhonn rialta le gach ball de phobal na scoile maidir le cúrsaí sábháilteachta agus sláinte
- v. a chinntiú go ndéantar imscrúdú ar gach timpiste agus teagmhas agus go gcomhlíontar na tuairiscí reachtúla cuí
- vi. bainistiú a dhéanamh ar fhorbairt agus cleachtas rialta nósanna imeachta éigeandála
- vii. oiliúint iomchuí a eagrú
- viii. a chinntiú go ndéantar measúnuithe riosca agus bearta ceartaitheacha
- ix. a chinntiú go ndéantar athbhreithnithe ar bhonn rialta ar fheidhmíocht na scoile maidir le cúrsaí sábháilteachta agus sláinte

4.6 Oifigeach Sábháilteachta

Déanfaidh Oifigeach Sábháilteachta Ghaelscoil Chill Dara na rudaí seo a leanas (le cabhair ón gCoiste Sábháilteachta):

- i. An beartas sábháilteachta agus sláinte a chur i bhfeidhm go héifeachtach.
- ii. Foirmeacha tuairiscithe tionóisce a thionscnamh ina roinn féin maidir le tionóiscí uile le mbaineann díobháil, damáiste nó aga díomhaoin.

- iii. Iniúchtaí tionóisce a thionscnamh agus athbhreithniú a dhéanamh ar thuarascálacha maidir le iniúchtaí tionóisce d'fhonn a bheith sásta go sainaithnítear cúis(eanna) na tionóisce agus a chinntiú go dtugtar faoi bheart ceartaitheach láithreach chun cosc a chur ar an seans go dtarlóidh a leithéid arís.
- iv. Áiseanna agus taifid gharchabhrach a sheiceáil go tréimhsiúil.
- v. A chinntiú go bhfuil gach duine a bhfuil dualgas orthu ar fáil le haghaidh iniúchtaí sábháilteachta agus páirteach iontu.
- vi. A chinntiú go ndéantar ceanglais reachtúla a imríonn tionchar ar a réimse oibre a chomhlíonadh.
- vii. A chinntiú go gcuirtear oiliúint iomchuí ar dhaoine agus go bhfuil siad go hiomlán ar an eolas faoi ghuaiseacha agus bearta rialaithe i nGaelscoil Chill Dara.
- viii. A chinntiú go bhfuil a fhios ag fostaithe uile na rudaí atá le déanamh i gcás dóiteán agus go bhfuil a fhios acu freisin cén áit a choimeádtar an trealamh dóiteáin agus conas é a úsáid.
- ix. A chinntiú go bhfuil a fhios ag fostaithe uile cén áit a bhfuil na háiseanna garchabhrach.
- x. Forbairt agus athbhreithniú leanúnach a dhéanamh de réir mar is cuí ar chórais shábháilte oibre le haghaidh gníomhaíochtaí uile oibre ina roinn féin chun uasmhéid na sábháilteachta a chinntiú go gach daoine faoina maoirseacht.
- xi. A chinntiú go dtugtar deis don Ionadaí Sábháilteachta teacht timpeall le cigire agus cigireacht ar siúl agus comhoibriú a dhéanamh leis/léi maidir le cúrsaí sábháilteachta.
- xii. A chinntiú go gcloítear le rialacha sábháilteachta agus go gcaitear nó go n-úsáidtear trealamh cosanta de réir mar is cuí.
- xiii. A chinntiú go ndéantar gléasanna uile sábháilteachta a fheistiú i gceart, a choigeartú agus a chothabháil.
- xiv. A chinntiú go ndéantar innealra agus trealamh go léir a chothabháil mar is cuí agus go bhfuil sé sábháilte lena úsáid, trí chigireachtaí a dhéanamh ar bhonn rialta.
- xv. A chinntiú go ndéantar fabhtanna uile ina (h)áit oibre a thuairisciú agus a chur ina gceart.
- xvi. Dea-chleachtais bhainistí a choinneáil laistigh dá roinn féin i gcónaí.
- xvii. Breithniú dáiríre a dhéanamh ar ionadaíocht ar bith a dhéantar maidir le sláinte agus sábháilteacht ó gach aon fhostaí.
- xviii. Idirchaidreamh a dhéanamh leis an ionadaí sábháilteachta agus/nó fostaithe roimh ré agus in am trátha i ndáil le cúrsaí uile a bhaineann le sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair.
- xix. A bheith i láthair ag cruinnithe comhairliúcháin nuair is gá.

4.7 Comhordaitheoir Sábháilteachta

- i. Teagmháil a dhéanamh le Príomhoide, Oifigeach Sláinte agus Sábháilteachta agus Coiste Sábháilteachta na scoile.
- ii. A bheith i gceannas ar chúrsaí go léir sa scoil a bhaineann le Sláinte agus Sábháilteachta agus bainistiú a dhéanamh orthu d'fhonn timpeallacht foghlama ordúil, slán agus sláintiúil a bhaint amach.
- iii. Meon na freagrachta a chothú i measc na ndaltaí agus cabhair a thabhairt don fhoireann ghairmiúil i ndáil le sábháilteacht daltaí agus foirne agus slándáil na saoráidí.
- iv. Cabhrú leis an mbainistíocht shinsearach déileáil le freagairt éigeandála uile-scoile a eagrú maidir leis an bhfoirgneamh a aslonnú.
- v. Plean a dhréachtú, a mheasúnú agus a fhoilsiú i ndáil le déileáil le freagairt éigeandáil, druileanna aslonnaithe agus nósanna imeachta a leagan amach le haghaidh daltaí agus foireann.
- vi. Obair / teagmháil a dhéanamh leis an bhfoireann bainistíochta agus grúpaí oibre ábhartha chun a chinntiú go gcuirtear pleananna Sláinte & Sábháilteachta agus pleananna aslonnaithe dóiteáin rithábachtacha i bhfeidhm.
- vii. Iniúchadh sábháilteachta tine a dhéanamh, agus druileanna tine agus bealaí éalaithe tine a eagrú.
- viii. A chinntiú go ndéantar nósanna imeachta a chur ar taispeáint in áit fheiceálach i seomraí ranga uile.
- ix. Teagmháil a dhéanamh leis an mbainistíocht agus druileanna dóiteáin á sceidealú agus á ndéanamh uair sa téarma ar a laghad.
 - i. Aslonnú 1: Foireann ar an eolas faoi lá agus am an aslonnaithe.
 - ii. Aslonnú 2: Foireann ar an eolas maidir leis an lá ach gan fhios a bheith acu faoin am.

- iii. Aslonnú 3: Foireann gan fhios faoin lá nó faoin am.
- x. Measúnú a dhéanamh ar aslonnaithe uile in éineacht leis an bhfoireann agus cruinniú a bheith ann le bainistíocht na scoile chun nósanna imeachta aslonnaithe a phlé, a mheasúnú agus a athrú de réir mar is cuí.
- xi. Feasacht a chothú maidir le Sábháilteacht Dóiteáin trí fógraí a chur amach ar an idirchum, póstaer a chur suas agus trí theagmháil a dhéanamh leis an bhfoireann maidir le cur chuige comhordaithe a úsáid chun béim a chur ar shábháilteacht dóiteáin.
- xii. Nuashonrú a dhéanamh ar ábhar eolais na ndaltaí agus na foirne maidir leis an scoil a aslonnú.
- xiii. A chinntiú go ndéantar trealamh Sláinte agus Sábháilteachta uile a chothabháil ar bhonn rialta, lena n- airítear múchtóirí dóiteáin, doirse dóiteáin, ardaitheoirí, stórais ceimiceáin agus málaí garchabhrach.
- xiv. Stoc garchabhrach go léir a ordú agus a rialú.
- xv. Saincheisteanna agus ábhar imní sábháilteachta don Fhoireann agus do Dhaltaí a thuairisciú don fheighlí nó do bhainistíocht na scoile más rud práinneach é.
- xvi. Iniúchtaí Sláinte agus Sábháilteachta a scaipeadh, a éascú agus a bhailiú; teagmháil a dhéanamh leis an Ionadaí Sábháilteachta, Oifigeach Sábháilteachta agus Leas-Phríomhoide atá freagrach as gléasra agus foirgnimh.
- xvii. Teagmháil a dhéanamh le Comhordaitheoirí Roinne sna hábhair phraiticiúla chun a chinntiú go bhfuiltear ag cloí le ceanglais Sláinte agus Sábháilteachta.
- xviii. Comhoibriú / teagmháil a dhéanamh leis an bhfoireann bainistíochta agus grúpaí oibre ábhartha chun teimpléid measúnaithe riosca a fhorbairt i ndáil le riosca i ngléasra na scoile.
- xix. Taifid sláinte agus sábháilteachta a choinneáil
- xx. Forbairt Ghairmiúil Leanúnach (FGL) a eagrú don fhoireann maidir le Sláinte agus Sábháilteacht
- xxi. I gcomhar le Cinn Bliana/Comhordaitheoirí Riachtanais Speisialta Oideachais agus Tuismitheoirí, a chinntiú go gcuirtear na nósanna imeachta sonracha a bhaineann le Daltaí nó Múinteoirí a bhfuil riachtanais ar leith acu in iúl don Fhoireann uile ar bhealach éifeachtach.
- xxii. A chinntiú go stóráiltear Sonraí i gcomhréir le beartais ábhartha (Cód Iompair, Beartas Frith-Bhulaíochta, Polasaí Úsáide Inghlactha, Riachtanais Speisialta Oideachais, an Rialachán um Shonraí Ginearálta a Chosaint)
- xxiii. Teagmháil a dhéanamh leis an gComhordaitheoir um Fhéinmheastóireacht Scoile chun cabhrú le hathbhreithniú a dhéanamh ar Bheartas Sláinte agus Sábháilteachta na scoile.
- xxiv. A chinntiú go bhfuil Beartas Sláinte agus Sábháilteachta na scoile i gcomhréir le reachtaíocht náisiúnta agus treoirlínte na Roinne Oideachais agus Scileanna.
- xxv. Athbhreithniú bliantúil a dhéanamh i gcomhar leis an bPríomhoide/Leas-Phríomhoide.
- xxvi. Cabhair a thabhairt chun Beartas a fhorbairt ar bhonn rialta maidir le Sláinte agus Sábháilteacht.
- xxvii. A bheith ar an eolas faoi riachtanais athraitheach na scoile agus féachaint le freagairt dóibh.
- xxviii. Tasc ar bith eile arna lorg ag an mBainistíocht Shinsearach agus is iomchuí don ról

4.8 Ionadaí Sábháilteachta

Tá fostaithe i dteideal ionadaí sábháilteachta (nó níos mó ná ionadaí sábháilteachta amháin má chomhaontaíonn an Bord Bainistíochta) a cheapadh. Is ról nó feidhm an ionadaí sábháilteachta comhairliúchán agus ionadaíocht a dhéanamh don príomhoide nó don Bhord Bainistíochta maidir le cúrsaí sábháilteachta, sláinte agus leasa a bhaineann le comhghleacaithe (lena n-áirítear foireann neamhtheagaisc) sa scoil. Tá sé de cheart ag an ionadaí sábháilteachta, tar éis fógra leordhóthanach a thabhairt don bhainistíocht, cigireachtaí a dhéanamh i gcuid áirithe den scoil nó sa scoile go léir, agus láithreach má tharlaíonn tionóisc nó tarlúint dhainséarach nó má tá dainséar nó riosca do shábháilteacht ar tí tarlú agus chun imscrúdú a dhéanamh ar thionóiscí agus tarlúintí dainséaracha. Féadfaidh ionadaithe sábháilteachta na rudaí seo a leanas a dhéanamh freisin:

- i. i ndiaidh fógra a thabhairt don Bhord Bainistíochta, imscrúdú a dhéanamh ar ghearáin a bhaineann le sláinte agus sábháilteacht
- ii. ionadaithe a dhéanamh ar Chigirí an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta

- iii. Dul timpeall le Cigirí an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta agus cigireachtaí á ndéanamh (ach amháin i ndiaidh tionóisce, ach is féidir leis an gCigire á sin a cheadú dá rogha féin)

Má tá cigireacht á déanamh ag Cigire an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta, caithfidh an Bord Bainistíochta é sin a chur in iúl don ionadaí sabháilteachta. Is féidir leis an bpríomhoide é sin a dhéanamh thar ceann an Bhoird Bainistíochta.

Tá ionadaithe sábháilteachta i dteideal am saor ón obair, gan pá a chailleadh, chun a bhfeidhmeanna a dhéanamh agus chun dul faoi oiliúint maidir lena ról. Ní bhaineann dualgais le ról an ionadaí sábháilteachta ach baineann cearta agus feidhmeanna leis áfach. Tugtar liosta díobh sin in Acht 2005 agus leagtar amach iad i *Leabhar Acmhainne an Ionadaí Sábháilteachta* agus sna *Treoirínte maidir le hIonadaithe Sabháilteachta* ar www.hsa.ie. Tá gearrchúrsa múscailte feasachta le haghaidh ionadaithe sábháilteachta ar fáil saor in aisce ar líne ar <https://hsalearning.ie>.

4.9 Coiste Sábháilteachta

Éascaíonn coiste sábháilteachta an próiseas comhairliúcháin trí athbhreithniú a dhéanamh ar mheasúnuithe riosca nó ar bheartas agus nósanna imeachta na scoile. Is faoin mBord Bainistíochta agus an fhoireann atá sé comhaontú a dhéanamh coiste sábháilteachta a bhunú.

Má tá scoil tar éis cinneadh a dhéanamh coiste sábháilteachta a bhunú, ba cheart róil agus feidhmeanna an choiste maidir le sábháilteacht, sláinte agus leas a bhainistiú a leagan amach. Féadfaidh na daoine seo a leanas bheith ina mball den choiste sábháilteachta: ionadaithe ón mBord Bainistíochta; an Príomhoide nó an Leas-Phríomhoide; Oifigeach Sábháilteachta (má tá a leithéid ceaptha ag an mBord Bainistíochta); ní Ionadaí Sábháilteachta (má tá a leithéid ceaptha ag an bhfoireann). Féadfaidh baill foirne bheith ar an gcoiste sábháilteachta freisin, agus is féidir leis an scoil cinneadh a dhéanamh ionadaí na ndaltaí nó ionadaí na dtuismitheoirí/caomhnóirí a áireamh ar an gcoiste. Tá tuilleadh eolais ar fáil maidir leis an gcoiste sábháilteachta ar shuíomh gréasáin an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta www.hsa.ie.

4.10 Foireann Uile:

Ba cheart d'fhoireann uile Ghaelscoil Chill Dara

- i. Ráiteas Sabháilteachta na scoile a léamh agus a thuiscint
- ii. gach tionóisc agus damáiste, is cuma cé chomh beag is atá sé, a thuirisciú don bhainistíocht a luaithe agus is féidir
- iii. comhoibriú le himscrúdú ar bith a dhéantar ar thionóiscí
- iv. gan iarracht a dhéanamh trealamh oifige nó gléasra a úsáid, a dheisiú nó a chothabháil mura bhfuil treoracha iomlán nó an oiliúint iomchuí faighte acu
- v. cloí le rialacha agus ceanglais uile na scoile maidir le sábháilteacht.

Ní mór d'fhoireann uile Ghaelscoil Chill Dara na rudaí seo a leanas a thuirisciú don Phríomhoide a luaithe agus is féidir:

- i. Obair ar bith a d'fhéadfadh a sláinte agus sábháilteacht féin nó sláinte agus sábháilteacht daoine eile a chur i mbaol.
- ii. Fabht ar bith san ionad oibre, sna córais oibre, i nithe nó i substaintí.
- iii. Sárú ar bith is eol dóibh ar reachtaíocht sláinte agus sábháilteachta.

NÍOR CHEART d'fhoireann Ghaelscoil Chill Dara:

- i. Cur isteach ar aon rud a chuirtear ar fáil chun sláinte, sábháilteacht agus leas daoine ag an obair a chosaint, nó a mhí-úsáid nó damáiste a dhéanamh dó.
- ii. Duine ar bith a chur i mbaol i ndail le gníomhaíochtaí oibre.
- iii. Cur isteach go hintinneach nó go meargánta ar gléas nó trealamh sábháilteachta ar bith a chuirtear ar fáil chun sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair a chosaint.

4.11 Saoráidí Leasa

Soláthraítear saoráidí leasa leordhóthanacha le haghaidh pearsanra uile agus déantar na saoráidí sin a chothabháil i ndeabhaíl. Soláthraítear saoráidí leithris, níocháin agus cistine chuige sin. Déantar saoráidí uile a chothabháil agus a ghlanadh ar bhonn rialta.

4.12 Fostaithe Torracha

Is é beartas Ghaelscoil Chill Dara gach beart iomchuí a dhéanamh chun na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Feidhm Ghinearálta) 2007 a chomhlíonadh.

Tá sé de dhualgas ar fhostaithe Príomhoide na Scoile a chur ar an eolas chomh luath agus is féidir sa toircheas go bhfuil siad ag iompar clainne. I ndiaidh fógra a fháil go bhfuil fostaí torrach, déanfaidh an scoil measúnú ar an riosca sonracha bhaineann leis an bhfostaí sin agus glacfar gach beart chun a chinntiú nach mbíonn teagmháil aici le cás ar bith a d'fhéadfadh í féin ná a leanbh sa bhroinn a chur i mbaol. Más léir ón measúnú go bhfuil riosca ann, cuirfear an fostaí ar an eolas agus déanfar gach iarracht chun nochtadh don riosca sin a dhíothú. Déanfar gach iarracht freisin imthosca oiriúnacha oibre agus socruithe solúbtha oibre a sholáthar, nuair is féidir. Glacann Gaelscoil Chill Dara go hiomlán le forálacha na nAchtanna um Chosaint Mháithreachais.

4.13 Úsáideoirí Eile na Scoile

Tá sé de dhualgas ar dhaltaí, tuismitheoirí agus cuairteoirí rialacháin agus treoracha na scoile a chomhlíonadh i ndáil le sábháilteacht, sláinte agus leas.

Tá freagracht ar chuairoteoirí chun na scoile:

- i. Comhoibriú a dhéanamh leis an Scoil maidir le cúrsaí uile a bhaineann le sláinte agus sábháilteacht;
- ii. Déanamh de réir treoracha sábháilteachta uile arna dtabhairt ag foireann na scoile;
- iii. an TAIFEAD CUAIRTEOIRÍ AGUS AN LOGLEABHAR 'SÍNIGH ISTEACH' a shíniú ag an bhfáiltiú.

4.14 Conraitheoirí

Tá sé de dhualgas ar chonraitheoir ar bith a oibríonn sa scoil nó a oibríonn thar ceann na scoile cloí le dualgais reachtúla arna ainmniú faoin Acht um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair 2005, na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Feidhmíú Ginearálta) 2007-2017 agus aon reachtaíocht eile a bhaineann le hábhar, mar shampla na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Tógáil) 2013.

Déanfaidh an scoil na rudaí seo a leanas chun críocha an ráitis sábháilteachta:

- i. na codanna ábhartha den ráiteas sábháilteachta agus den chomhad sábháilteachta a chur ar fáil d'aon chonraitheoirí atá i mbun oibre sa scoil thar ceann na scoile
- ii. rialacháin agus treoir na scoile a chur ar fáil i ndáil le sábháilteacht, sláinte agus leas
- iii. a bheith ar an eolas faoi dhualgas conraitheoirí na codanna ábhartha dá gcuid ráiteas sábháilteachta agus dá gcuid mheasúnuithe riosca féin a chur ar fáil don scoil i ndáil leis an obair atá á déanamh
- iv. comhoibriú agus comhordú a dhéanamh ar a ngníomhaíochtaí d'fhonn rioscaí sábháilteachta agus sláinte ag an obair a sheachaint i gcás go bhfuil an áit oibre á chomhroinnt le conraitheoir.

Tá dualgas ar an scoil mar Chliaint má fhostaítear conraitheoir chun obair thógála a dhéanamh, e.g. má tá obair thógála ar siúl sa scoil, beidh **dualgais mar Chliaint** ar an scoil faoi na Rialacháin um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Tógáil) 2013.

Áirítear i measc na ndualgas sin:

- a. dearthóirí agus conraitheoirí inniúla a cheapadh

- b. Maoirseoirí Tionscadail inniúla a cheapadh le haghaidh an Phróisis Deartha;
- c. Maoirseoirí Tionscadail inniúla a cheapadh le haghaidh na Céime Tógála i gcás go bhfuil:
 - i. níos mó ná conraitheoir amháin páirteach san obair
 - ii. an obair le leanúint ar aghaidh ar feadh tréimhse níos mó ná 30 lá (nó 500 daonlá), nó
 - iii. riosca sonrath i gceist;
- d. fógra a thabhairt don Údarás Sláinte agus Sábháilteachta má tá an obair le leanúint ar aghaidh ar feadh tréimhse níos faide ná 30 lá (nó 500 daonlá) ar **Fhoirm AF1** atá ar fáil ar www.hsa.ie.

4.15 Sábháilteacht agus Sláinte Cheirde

Cad is Strus a bhaineann leis an Obair ann?

Is féidir strus a shainmhíniú go ginearálta mar freagairtí diúltacha a bhíonn ag daoine i ndáil le gnéithe dá dtimpeallacht. Tagraíonn an strus a bhaineann leis an obair do na freagairtí sin a tharlaíonn mar thoradh ar bhrú sa timpeallacht oibre.

“Stress occurs when an individual perceives an imbalance between the demands placed on them on the one hand, and their ability to cope on the other” (Professor Tom Cox, Institute of Work, Health and Organisation).

Aithníonn Gaelscoil Chill Dara go dtugann gach fostaí a bpearsantacht féin, a stair leighis féin, a nádúr síceolaíoch féin agus a scileanna cóipeála féin ar scoil leo. Mar thoradh air sin, an rud a chothaíonn strus i nduine amháin, seans nach gcuireann sé isteach ná amach ar dhuine eile. Tá Gaelscoil Chill Dara tiomanta d’fhórsa saothair sláintiúil a chothú trí luach a chur ar an meabhairshláinte chomh maith leis an tsláinte fhisiceach.

Má bhraitheann fostaí go bhfuil strus a bhaineann leis an obair ag cur isteach orthu, is tábhachtach go lorgaíonn siad cabhair leighis. Ba cheart dóibh cúiseanna a struis a phlé leis an bPríomhoide agus, a mhéid is féidir le réasún, déileáil leis an Príomhoide leis na cúiseanna sin.

4.16 Seirbhís Chúnaimh d’Fhostaithe ar fáil trí Spectrum.Life(Folláine ag an Obair)

Contact Details:

Free Phone: [1800 411 057](tel:1800411057)

SMS and WhatsApp – Text ‘Hi’ to [087 369 0010](tel:0873690010)

Login to the Spectrum.Life website

Is é is cuspóir na Seirbhíse Chúnaimh d’Fhostaithe ná rochtain éasca a chur ar fáil do mhúinteoirí agus Cúntóirí Riachtanais Speisialta agus daoine dá neasteaghlach ar chomhairleoireacht faoi iontaoibh agus chun cabhrú leo déileáil le fadhbanna pearsanta agus fadhbanna a bhaineann leis an obair.

Is iad **EAS Consultants** (faoin mbranda **Spectrum.Life**) a chuireann na Seirbhísí Chúnaimh d’Fhostóirí agus Folláine ar fáil, lena n-áirítear **seirbhís faoi rún saor in aisce** ar líne chabhrach atá ar fáil 24 uair sa ló, 365 lá sa bhliain agus ar a dtugann cliniceoirí cáilithe comhairleoireacht ar an nguthán maidir le réimse cúrsaí a bhaineann le sláinte agus folláine pearsanta. Tá suas le 6 sheisiún comhairleoireachta duine le duine ar fáil chun tacaíocht agus cúram atá dírithe ar réiteach a fháil a sholáthar, bunaithe ar riachtanais chliniciúla an duine. Mar chuid den tseirbhís ar an nguthán freisin, tugtar eolas speisialaithe, tacaíocht agus comhairle maidir le seirbhísí teaghlaigh, seirbhísí airgeadais, seirbhísí dlíthiúla, seirbhísí a bhaineann leis an obair agus seirbhísí faisnéise do thomhaltóirí, chomh maith le tacaíocht don bhainistíocht a sholáthar freisin.

Is féidir glaoch a chur ar an uimhir shaorghlao - **1800 411 057 (24 uair sa ló / 365 lá sa bhliain)**

4.17 Dínit agus Éagsúlacht ag an Obair

Déanann Gaelscoil Chill Dara gach iarracht chun timpeallacht ina gcuimsítear gach duine a chruthú, timpeallacht ina bhfuil saoirse ag fostaithe agus daltaí a gcuid oibre a dhéanamh gan chiapadh gnéasach ná bulaíocht ó bhaill eile de chuid na scoile. (Beartas um Dhínit san Áit Oibre **Aguisín 2**)

Sainmhíniú ar Bhulaíocht agus Ciapadh

Is féidir bulaíocht/ciapadh a shainmhíniú mar iarracht dhíobhálach agus mhailíseach díriú isteach ar dhuine nó daoine ar leith.

- Níor cheart é a mheascadh suas le coimhlintí idirphearsanta san áit oibre a d'fhéadfadh a bheith díobhálach agus strusmhar iad féin, ach nach féidir bulaíocht a thabhairt orthu ach an oiread.
- Níor cheart é a mheascadh suas le hiompar réasúnta fhoireann bainistíochta na scoile agus iad i mbun a ndualgas.
- Níor cheart é a mheascadh suas le deacrachtaí caidrimh tionscail, ar cheart a láimhseáil i gcomhréir leis na nósanna imeachta iomchuí um chaidrimh tionscail.

Is éard atá i mbulaíocht agus ciapadh ná iompar diansheasmhach gan chúis, nach gcuirtear fáilte roimhe agus a chuireann imeagla agus olc ar an bhfaighteoir. Féadfaidh sé a bheith i bhfoirm ionsaithe ó bhéal, ionsaithe fisiceach nó ionsaithe síceolaíoch agus féadfaidh sé a bheith soiléir nó caolchúiseach, ar líne nó ar ghuthán póca. Go ginearálta, glactar leis gur iompar dianseasmhach a tharlaíonn arís is arís eile a bhíonn i gceist le bulaíocht agus ciapadh.

Cad is Ciapadh Gnéasach ann?

Is éard atá i gciapadh gnéasach ná pátrún iompair gan iarraidh a chuireann olc ar an bhfaighteoir. Ní léiríonn a leithéid d'iompar meas ar dhínit daoine eile agus imríonn sé tionchar ar an bhfostaí san áit oibre. Is pátrún iompair é a chuireann olc, imeagla nó náire ar dhuine ar bith réasúnta. Ní chuirtear san áireamh intinn déantóir líomhnaithe na coire agus cinneadh á dhéanamh maidir leis an iompar a bheith inghlactha nó a mhalairt. Tugtar le fios le ciapadh gnéasach go bhfuil an t-iompar gan iarraidh á bhrú ar dhuine ar a gcuireann sé olc, imeagla nó náire. Is é tionchar an iompair ar an bhfaighteoir seachas intinn dhéantóir na coire a chineann an t-iompar mar iompar inghlactha nó a mhalairt, Níor cheart é a mheascadh suas le gnáth-idirchaidreamh sóisialta lena mbaineann iompar atá inghlactha ag gach taobh. Féadfaidh ciapadh gnéasach tarlú idir fir agus mná nó idir daoine den inscne céanna.

Nósanna Imeachta chun déileáil le Gearáin a bhaineann le Bulaíocht, Ciapadh agus Ciapadh Gnéasach i nGaelscoil Chill Dara: Cuspóirí na Nósanna Imeachta le Gearáin a Dhéanamh

- Sásra cothrom, comhsheasmhach agus tapa a sholáthar chun próiseáil a dhéanamh ar ghearáin i gcoinne ball foirne maidir le bulaíocht, ciapadh nó ciapadh gnéasach a dhéanamh.
- É sin a dhéanamh ar bhealach a dhéanann cearta na bpáirtithe uile a chomhlíonadh i gcomhréir le ceartas aiceanta.
- Na prionsabail a leagan amach don fhostóir, do bhaill foirne agus dá n-ionadaithe i gcás gearáin i gcoinne ball foirne maidir le bulaíocht, ciapadh nó ciapadh gnéasach a dhéanamh.

Is féidir an nós imeachta seo a úsáid go sonrath chun:

- Fiosrú a dhéanamh ar ghearáin arna ndéanamh ag baill foirne i gcoinne ball foirne eile, maidir le bulaíocht/ciapadh/ciapadh gnéasach a dhéanamh.
- Fiosrú a dhéanamh ar ghearáin arna ndéanamh ag baill foirne i gcoinne ball den bhainistíocht, maidir le bulaíocht/ciapadh/ciapadh gnéasach a dhéanamh.

- Fiosrú a dhéanamh ar ghearáin arna ndéanamh ag baill den bhainistíocht i gcoinne ball foirne, maidir le bulaíocht/ciapadh/ciapadh gnéasach a dhéanamh.

Saincheisteanna nach mbaineann leis na nósanna imeachta seo:

- Gearáin arna ndéanamh ag baill foirne i gcoinne daltaí, maidir le bulaíocht/ciapadh/ciapadh gnéasach. Déileálfar lena leithéid de ghearán i gcomhréir leis an gcód disciplín/iompair daltaí iomchuí agus/nó cóid cleachtais comhaontaithe eile.
- Cúrsaí a bhaineann le hinniúlacht ghairmiúil múinteoirí nach féidir déileáil leo ag leibhéal na scoile nó a tharchuirtear chuig an Roinn Oideachais agus Scileanna lena bhfiosrú faoi théarmaí chiorclán 43/85 nó socrúithe eile atá ann.
- Gearáin anaithnid
- Gearáin shuaibhreasacha nó chráiteachta, nach gcuireann isteach ar obair an bhaill foirne
- Gearáin atá ina n-ábhar imeachtaí dlíthiúla.

Ní thagann faoi shainchúram na nósanna imeachta seo gearáin arna ndéanamh ag dalta(i) i gcoinne baill foirne maidir le bulaíocht/ciapadh a dhéanamh. Déileálfar lena leithéid de ghearán faoi threoirlínte iomchuí nó cóid cleachtais eile chomhaontaithe.

Nóta: Is féidir éileamh ar chiapadh faoi na naoi bhforas arna leagan amach san *Acht um Chomhionannas Fostaíochta 1998*, a thionscnamh faoi fhorálacha an Achta sin. In Alt 32 den Acht sin, sainmhínítear na forais sin mar seo a leanas: *Aois, Míchumas, Claonadh Gnéis, Cine, Stádas Teaghlaigh, Stádas Pósta, Pósta, Creideamh, Comhaltas den Lucht Siúil*.

5. Measúnú Riosca

Chun Sábháilteacht, Sláinte agus leasa a bhainistiú ar bhonn éifeachtach in áit oibre ar bith, ní mór measúnú riosca a bheith déanta. Tarlaíonn measúnú riosca ó am go ham de réir mar a éilíonn cleachtais oibre agus trealamh nua.

Is é is aidhm leis an measúnú riosca ná meastachán a dhéanamh ar an méid riosca a bhaineann le guais ar bith. Tá sé bunaithe ar an toradh a d'fhéadfadh a bheith le tionóisc a tharlaíonn san áit oibre ar an mbonn seo a leanas: rangáítear rioscaí mar **Ard-Riosca (A)**, **Meán-Riosca (M)** nó **Riosca Íseal (Í)**, ag brath ar an toradh is measa a d'fhéadfadh a bheith le tarlúint ar leith. Déantar measúnaithe riosca i gcomhréir leis na Treoirlínte de chuid an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta agus na Roinne Oideachais agus Scileanna maidir le Sábháilteacht agus Sláinte a Bhainistiú in Iar-Bhunscoileanna.

Tá teacht ar eolas maidir le Measúnuithe Riosca Ghaelscoil Chill Dara in **Aguisín 2** den Ráiteas Sábháilteachta seo.

5.1 Guais

Is í guais rud ar bith a d'fhéadfadh díobháil a dhéanamh do dhaoine, do réadmhaoin nó don timpeallacht. Is féidir le hábhar oibre, píosa trealaimh nó modh nó cleachtas oibre a bheith i gceist anseo.

5.2 Riosca

Maidir le gortú nó díobháil ar bith, ciallaíonn riosca an dóchúlacht go dtarlóidh gortú nó díobháil agus déine na n-iarmhairtí a d'fhéadfadh a eascairt as an riosca.

Braitheann riosca freisin ar líon na ndaoine a thagann i dteagmháil leis an nguais.

5.3 Bearta rialaithe / rialuithe

Is éard atá i gceist le bearta rialaithe / rialuithe ná na réamhchúraimí arna nglacadh chun a chinntiú go ndéantar riosca a íoslaghdú nó a dhíothú.

I ndiaidh measúnaithe riosca, is ríthábhachtach na beartaithe rialaithe a chur i bhfeidhm chun cúrsaí sábháilteachta a bhainistiú ar bhealach éifeachtúil. Le bearta rialaithe, déantar cinnte, mar shampla, go bhfuil an trealamh sábháilte agus go ndéantar gníomhaíochtaí oibre ar bhealach sábháilte freisin, Ní leor é a bheith ar an eolas faoi riosca. Ní mór bearta rialaithe a chur i bhfeidhm chun é a dhíothú nó a íoslaghdú go suntasach.

5.4 Measúnú Riosca

Is éard atá i gceist le measúnú riosca ná **guais a shainaitheint**, agus ansin meastachán a dhéanamh ar **cé chomh holc is a bheadh an díobháil** a thioctadh as an ghuais sin agus **cé chomh dóchúil** is atá sé go dtiocfadh díobháil aisti..

Ansin, féadfaidh an fostóir bearta rialaithe a chur i bhfeidhm chun an riosca a íoslaghdú nó measúnú a dhéanamh maidir le leordhóthanacht na réamhchúraimí arna nglacadh aige/aici chun díobháil a chosc. Ní mór measúnú riosca a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí uile sa scoil a d'fhéadfadh tionóisc nó drochshláinte teacht as, go mór mór na gníomhaíochtaí is dainséaraí.

Is próiseas simplí é an próiseas um mheasúnú riosca agus ligeann sé don scoil guaiseacha a shainaitheint agus déileáil leo ar bhealach éifeachtúil ionas nach gcuirtear daoine i ndainséar neamhriachtanach.

Mar shampla, in Éirinn, is é an láimhsiú an chúis is mó a bhaineann le gortuithe san áit oibre agus is iad sciorthaí, tuislí, agus titim an dara cúis is mó. Is sciorthaí, tuislí, agus titim iad aon cheathrú de na tionóiscí ar fad a tuairiscítear in earnáil an oideachais. Is ann do na guaiseacha seo i ngach scoil agus ní mór measúnú riosca a dhéanamh orthu díreach ar nós guaiseacha eile coitianta.

Ba cheart do scoileanna na próiseas 3-céim seo a leanas a úsáid chun measúnuithe riosca a dhéanamh.

Céim 1 An ghuais a shainaitheint

Céim 2 An riosca a mheas i gcomhréir leis an nguais

Céim 3 Bearta rialúcháin iomchuí a chur i bhfeidhm chun an riosca a dhíothú nó a laghdú

Scaipfidh an Comhordaitheoir Sábháilteachta measúnuithe riosca ar na múinteoirí ranga i mí Mheán Fómhair agus cuirfidh siad tacaíocht ar fáil maidir lena gcomhlánú. Bainfear leas as na teimpléid atá ar fáil ar www.hsa.ie/education.

Tá measúnuithe riosca comhlánaithe curtha isteach leis an Ráiteas Sábháilteachta (Aguisín 2). Ba cheart athbhreithniú a dhéanamh orthu gach bliain ar a laghad nó de réir mar a thagann trealamh, córais nó pearsanra nua chun nó scoile nó de réir mar a tharlaíonn athruithe eile suntasacha.

Ní mór aird na foirne go léir a dhíriú ar an Ráiteas Sábháilteachta agus ba cheart go mbeidís in ann teacht ais nuair is gá.

6. Nósanna Imeachta Éigeandála

6.1 Tá Beartas Teagmhais Criticiúil i bhfeidhm i nGaelscoil Chill Dara ina dtugtar mionchuntas ar na hábhair seo a leanas:

- i. liosta de na daoine atá freagrach as an bplean a chomhordú agus a chur chun feidhme agus sonraí maidir lena ndualgais ar leith
- ii. liosta de na céimeanna i nósanna imeachta na scoile chun déileáil le réimse éagsúil de chásanna éigeandála agus criticiúla lena n-áirítear dóiteán, tuile, sceimhle buama agus teagmhais eile amhail gortú tromchúiseach nó bás de thionóisc nó féinmharú
- iii. nósanna imeachta maidir le teagmháil le teaghlaigh daoine a ndearna an teagmhas difear dóibh
- iv. sonraí seirbhísí éigeandála agus tacaíochta náisiúnta agus áitiúla amhail an Garda Síochána, an tSeirbhís Dóiteáin, an tseirbhís otharchairr, an tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais, dochtúirí ginearálta agus ospidéal áitiúla

Agus ár mBeartas Teagmhais Criticiúil á dhréachtú, baineadh leas as na hacmhainní seo a leanas:

Tá cóip den Bheartas Teagmhais Criticiúil agus tuilleadh eolais le fáil in **Aguisín 4**

- *Freagairt ar Theagmhais Criticiúla, Treoirlínte do Scoileanna*, an Roinn Oideachais agus Scileanna agus an tSeirbhís Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais

- *Pleanáil Theagmhais i gComhthéacs Éigeandála Náisiúnta*, www.education.ie

6.2 Sábháilteacht Dóiteáin - Beartas Dóiteáin agus Aslonnaithe

Tá baol ann i gcónaí go dtarlóidh tine nó éigeandáil eile lena mbaineann gá an foirgneamh a aslonnú go pras. Soláthraítear múchtóirí dóiteáin sa scoil agus seiceáiltear iad ar bhonn rialta.

Tá Oifigeach Dóiteáin ceaptha i nGaelscoil Chill Dara agus is ball í den Choiste Sláinte agus Sábháilteachta. Chomh maith leis sin, tá na réamhchúraimí seo a leanas i bhfeidhm:

- i. treoir agus oiliúint a chur ar fáil don fhoireann maidir le nósanna imeachta aslonnaithe i gcás dóiteáin agus éigeandáil, suíomh na bpointí dóiteáin agus conas trealamh comhraicthe dóiteáin a úsáid;
- ii. Druileanna dóiteáin agus aslonnaithe a réachtáil ar bhonn rialta;
- iii. bealaí éalaithe agus bealaí amach a chur ar fáil agus iad a choinneáil díghlasáilte, feidhmiúil agus saor ó bhacainn i gcónaí;
- iv. trealamh agus córais leordhóthanacha um chosaint dóiteáin a chur ar fáil;
- v. trealamh agus córais leordhóthanacha um chosaint dóiteáin a imscrúdú agus a chothabháil;
- vi. Dea-chleachtais bhainistí a choinneáil chun a chinntiú go tógtar amach bruscar indóite go léir; agus
- vii. suiteálacha leictreacha a thástáil agus a chothabháil agus deimhin a dheanamh go bhfuil an trealamh leictreach go léir casta as agus díphlugáilte nuair nach bhfuil sé in úsáid (más féidir).

Tá an Beartas Dóiteáin agus Aslonnaithe ar fáil in **Aguisín 5**.

6.3 Garchabhair

Tá Gaelscoil Chill Dara tar éis Beartas Garchabhrach agus Beartas maidir le Dáileadh Cógas a fhorbairt. Tá na beartais sin ar fáil in **Aguisín 6**.

6.4 Uath-dhífhibrileoirí Seachtracha

Tá uath-dhífhibrileoir ar fáil i nGael-Choláiste Chill Dara ar an mballa ag an bpríomhdhoras taobh le hoifig na scoile. Tá liosta cothrom le dáta de na daoine atá oillte chun an uath-dhífhibrileoir seachtrach a úsáid le fáil sa seomra foirne agus díreach in aice leis an gléas féin. Is féidir an t-uath-dhífhibrileoir seachtrach a bhaint den bhalla lena úsáid ar an dalta/ball foirne a mheastar a bhfuil i mbun stad chardiaigh.

Tá sé ríthábhachtach go seiceáiltear an ceallra ar bhonn seachtainiúil. Déan na seiceálacha sin a thaifead ar an mbileog loga ar an mbosca cabhrach sa phríomhoifig. Rachaidh an ceallra reatha in éag ar an **01/01/2022** (mura n-úsáidfead é idir an dá linn).

6.5 Tionóiscí agus tarlúintí dainséaracha

Is gach tionóiscí uile (is cuma cé chomh fánach is atá siad) a tharlaíonn do dhaltaí, baill foirne, conraitheoirí nó baill den phobail a thuairisciú láithreach d'fhoireann bainistíochta na scoile agus d'oifig na scoile.

- a) Ní mór **Foirm Tuairisce Tionóisce (Aguisín 7)** a chomhlánú go hiomlán agus sonraí uile na tionóisce a thabhairt, lena n-áirítear conas a tharla sé agus na bearta garchabhrach a cuireadh i bhfeidhm. Caithfead cóip den tuarascáil sin a choinneáil san fhilleán Tionóiscí Ginearálta i bpríomhoifig na scoile agus an fhoirm féin a choimeád i gcomhad an dalta/ bhaill foirne.
- b) I scoileanna, is é an Bord Bainistíochta atá freagrach as tionóiscí a tharlaíonn in áit oibre nó ag gníomhaíocht oibre a thuairisciú don **Údarás Sláinte agus Sábháilteachta ar na foirmeacha ar líne IR1 agus IR3** má fhaigheann duine bás nó má fhágann tionóisc duine ar bith faoi mhíchumas ar feadh tréimhse níos faide ná 3 lá (gan lá na tionóisce a áireamh). Áiritheoidh príomhoide na scoile go gcomhlánaítear na foirmeacha IR1 agus IR3 de réir mar is cuí agus go gcuirtear ar aghaidh iad chuig an Údarás Sláinte agus Sábháilteachta. Más tionóisc mharfach í, is gá nach gcuirtear isteach ar shuíomh na tionóisce ar feadh trí lá i ndiaidh fógra a thabhairt, ach amháin ar chúiseanna tarrthála.

- c) Ba cheart do bhaill foirne eolas a chur ar **chomhairle Fheidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte (Aguisín 8)** maidir le gearrthacha agus doirtí sreabháin coirp i dtimpeallacht na scoile a bhainistiú.
- d) Caithfear tuismitheoirí/caomhnóirí a chur ar an eolas i gcónaí má tharlaíonn gortú cinn de chineál ar bith do dhalta, fiú amháin má tá an chuma ar an scéal gur miontionóisc amach is amach atá i gceist.
- e) Coinnítear baill foirne ar an eolas ag cruinnithe foirne maidir le nósanna imeachta agus prótacail i ndáil le cleachtais reatha gharchabhrach.

Treoir, Oiliúint agus Maoirseacht

Cuireann Gael-Choláiste Chill Dara oiliúint ar fáil don fhoireann i ndáil le sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair. Áirítear ar an treoir sin treoir le haghaidh na foirne uile maidir le conas measúnú riosca a dhéanamh agus treoir le haghaidh grúpaí níos lú/daoine aonair sa gharchabhair, nó maidir le conas trealamh speisialaithe nó cúrsaí ar líne a úsáid go sábháilte.

Bíonn treoir leanúnach agus múscailt feasachta i scoileanna maidir le sábháilteacht, sláinte agus leas ina chabhair chun meon aigne na sábháilteachta a chothú i measc baill Ghael-Choláiste Chill Dara, idir bhaill foirne, conraitheoirí, cuairteoirí agus daltaí.

Chomh maith le hoiliúint fhoirmiúil, tá réimse gearrchúrsaí ar líne a mhúsclaíonn feasacht agus atá saor in aisce ar fáil do scoileanna ar thairseach ríomhfhoghlama an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta: <https://hsalearning.ie> Spreagtar baill foirne uile chun leas a bhaint as na cúrsaí sin. Díreann cúrsaí ar fhostóirí agus fostaithe agus iad siúd a bhfuil ról sábháilteachta acu i dtimpeallacht na scoile. Féadfaidh múinteoirí rochtain a fháil ar chúrsaí le haghaidh daltaí atá ag ullmhú don áit oibre. Is féidir treoir agus foilseacháin mhionsonraithe maidir le réimse leathan ábhar a íoslódáil ó www.hsa.ie.

Tá tionóil, seisiúin faisnéise ionduchtúcháin agus treoir agus taispeántais réamhranga maidir le réimsí praiticiúla i measc na mbealaí ar fad atá socruithe treoracha, oiliúna agus maoirseachta á ndéanamh ag foireann na scoile cheana féin agus nach dteastaíonn rannpháirtíocht ón taobh amuigh.

7.1 Oiliúint

Coinneofar taifead d'oiliúint ar bith a chuirtear ar fáil. Coinneoidh an scoil taifid maidir le hoiliúint sláinte agus sábháilteachta. Soláthróidh an scoil an oiliúint seo a leanas de réir mar is cuí, amhail oiliúint sábháilteachta ionduchtúcháin le haghaidh foirne nua, oiliúint ar láimhsíú sábháilte agus sábháilteacht dóiteáin chomh maith le oiliúint um bainistíocht chun a chinntiú go bhfuil sé ar chumas foirne sinsearaí a ndualgas agus freagrachtaí sláinte agus sábháilteachta a chomhlíonadh. Cuirfear oiliúint ionduchtúcháin ar phearsanra nua uile.

Tugtar eolas, treoir agus oiliúint leordhóthanach don fhoireann i ndáil le trealamh oibre agus próisis oibre a d'fhéadfadh cur isteach ar a sláinte agus sábháilteacht.

Braitheann an oiliúint a chuirtear ar fáil ar dhualgas oibre an fhostaí, e.g.

- o Daoine ag Obair Os Ard
- o Oiliúint sa Gharchabhair Oibre

7.2 Taifid Oiliúna

Coinneoidh an scoil taifead reatha maidir le hoiliúint sláinte agus sábháilteachta gach fostaí ar leith. Coinneofar na taifid oiliúna ar feadh tréimhse éiginnte.

Cuirfear an fhaisnéis seo a leanas san áireamh sna taifid oiliúna:

- Dáta na hoiliúna ionduchtúcháin
- Dáta na dtreoracha nó an chleachtaidh
- Ainm an teagascóra/oiliúnóra agus ról
- Ainm an duine a chuaigh faoi oiliúint

7.3 Láimhsiú Sábháilte

Áirítear in oibríochtaí láimhsithe sábháilte ualach ar bith a iompar de láimh nó tríd an gcorp a úsáid chun ualach a thacú nó a bhogadh le forneart. Áirítear leis sin ualach ar bith a ardú, a íslíú, a bhrú, a tharraingt, a iompar, a thacú nó a bhogadh.

Sainmhíniú ar théarmaí áirithe;

- *Ualach* - rud is féidir a bhogadh.
- *Oibríochtaí a bhaineann le Láimhsiú* - rud ar bith a éilíonn iarracht fhisiceach dhíreach ón duine.

LÁIMHSIÚ A SHEACHAINT

Treoir Achomair

Más rud é go sainaithnítear oibríocht láimhsithe mar riosca, ní mór breithniú a dhéanamh ar chéimiúlachta na roghanna seo a leanas:

1. Ar dtús, déan breithniú ar an gá atá le láimhsiú a dhíothú ar fad.
2. An chéad rogha eile mura féidir láimhsiú a sheachaint ná go ndéanfar an oibríocht nó an tasc go huathoibríoch, (seans nach mbeidh sé sin indéanta; mar sin, ba cheart áiseanna meicniúla a imscrúdú agus a aithint). Cé go laghdaítear na rioscaí láimhsithe tríd an tasc a dhéanamh go huathoibríoch nó trí áiseanna meicniúla a úsáid, nó déan dearmad go bhféadfadh go méadaítear rioscaí eile agus mar sin, go gcaithfear measúnuithe riosca a dhéanamh orthu sin, e.g. measúnuithe riosca ginearálta.
3. Is é an chéad rogha eile ná breithniú a dhéanamh ar an áit oibre a athchóiriú, i.e. nithe troma a stóráil ag leibhéal na coime, nuair is féidir, nó nithe a úsáidtear go coitianta a stóráil díreach in aice leis an bpointe úsáide. Déan breithniú ar ualach eile a roghnú.

Má táthar tar éis breithniú a dhéanamh ar na pointí thuasluaite nó iad a chur i bhfeidhm agus go bhfuil rioscaí maidir le láimhsiú fós ann, ba cheart oiliúint a chur ar na baill foirne i gceist maidir leis na teicnící a bhaineann le ualaí a bhogadh agus a láimhsiú.

Beart le glacadh

Déan measúnú ar na rioscaí

Déan na rioscaí a dhíothú ag an bhfoinse nó

Uathoibriú nó áiseanna meicniúla le húsáid nó

Déan iniúchadh ar an deis atá ann an timpeallacht oibre a athchóiriú

Oiliúint a chur ar an bhfoireann maidir le bogadh agus láimhsiú

AN BAOL DÍOBHÁLA A LAGHDÚ

I gcás nach féidir le baill foirne Ghael-Choláiste Chill Dara oibríochtaí láimhsithe lena mbaineann riosca díobhála de bharr láimhsithe a sheachaint, caithfidh baill foirne na bearta iomchuí a ghlacadh chun an riosca a laghdú go dtí an leibhéal is ísle agus is féidir.

Beart le glacadh

Feabhas a chur ar athchóiriú na háite oibre

Feabhas a chur ar na gnáthaimh oibre

Déan an láimhsiú fad is atá daoine ina a suí a dhíothú/laghdú

Déan breithniú ar láimhsiú foirne

Déan ualaí níos éadroime, níos lú agus níos éasca lena láimhsiú

Cuir feabhas ar lámha agus greamáin ar ualaí atá le láimhsiú

Déan baic ar staidiúir a fheabhsú

Déan cinnte nach mbíonn páirteach san oibríocht ach baill foirne atá sláintiúil go leor

Tá eolas maidir le Láimhsiú Sábháilte le fáil in **Aguisín 9**

Cumarsáid agus Comhairliúchán

8.1 Cumarsáid

Tugann Gael-Choláiste Chill Dara cuireadh don Fhoireann cur leis an bpróiseas measúnaithe riosca agus le hathbhreithniú ar bith a dhéantar ar an ráiteas sábháilteachta (uair sa bhliain de ghnáth nó nuair a tharlaíonn athruithe). Is féidir é sin a dhéanamh trí chruinnithe an choiste sábháilteachta ina mbíonn ionadaithe de bhainistíocht na scoile, den fhoireann teagaisc agus den fhoireann neamhtheagaisc. Tá an Beartas Sláinte, Sábháilteachta agus Leasa ar fáil sa Seomra Foirne agus cuirtear an Fhoireann ar fad ar an eolas faoi ábhar an Ráitis Sláinte, Sábháilteachta agus Leasa ag cruinne foirne iomlán agus cuirtear cóip leictreonach ar fáil do gach ball foirne.

Cuirtear ar taispeáint in áiteanna iomchuí sa scoil póstaer agus fógraí maidir le cúrsaí sábháilteachta, sláinte agus leasa; nósanna imeachta éigeandála; éalaithe dóiteáin; agus pointe tionóil.

8.2 Comhairliúchán

Éascaítear an Fhoireann chun cur le feabhsuithe ó thaobh cúrsaí sábháilteachta, sláinte agus leasa a bhainistiú ar na bealaí seo a leanas:

- ionadaí sábháilteachta a roghnú
- coiste sábháilteachta a bhunú
- post freagrachta a bhunú le haghaidh cúrsaí sábháilteachta, sláinte agus leasa (oifigeach sábháilteachta)
- córas comhaontaithe a chur i bhfeidhm chun bainistíocht na scoile a chur ar an eolas maidir le cúrsaí práinneacha sábháilteachta, sláinte agus leasa.

Is próiseas leanúnach é bhainistiú na sábháilteachta, sláinte agus leasa.

Tá treoir ar fáil in **Aguisín 10** do bhaill foirne a oibríonn taobh amuigh de ghnáth-uair scoile.

Monatóireacht, Athbhreithniú agus Nuashonrú

Áiritheoidh Gael-Choláiste Chill Dara go ndéantar monatóireacht ar a fheidhmíocht sábháilteachta agus go ndéantar córais a athbhreithniú de réir mar is cuí. Bainfear é sin amach sa bhealach seo a leanas:

- i. Bheifí ag súil go gcuirfidh fostaithe uile Príomhoide na Scoile ar an eolas maidir le réimse ar bith den bheartas sláinte, sábháilteachta agus leas más rud é go bhfeictear dóibh nach bhfuil sé leordhóthanach agus a iarraidh go ndéanfar leasú ar an Ráiteas Sábháilteachta;
- ii. Cuirfear an t-eolas sin in iúl don bhainistíocht go díreach nó tríd an gCoiste Sábháilteachta agus leis sin, áiritheofar go mbeidh monatóireacht á dhéanamh ar an Ráiteas Sábháilteachta ar bhonn leanúnach;
- iii. Áiritheoidh Príomhoide na Scoile go ndéantar an Ráiteas Sábháilteachta a nuashonrú ar bhonn rialta (chun léiriú a dhéanamh ar athruithe ó thaobh reachtaíochta, foirne nó cleachtas oibre, srl.) agus cuirfear fostaithe ar an eolas maidir leis na hathruithe.
- iv. Tabharfaidh an scoil faoi imscrúduithe sábháilteachta ar bhonn rialta agus measúnú riosca a eagrú maidir le nithe a bhaineann Ard-Riosca, Meán-Riosca nó Riosca Íseal leo agus creat ama chun tabhairt faoi na nithe sin, in éineacht leis an duine a bhfuil sé de dhualgas air/uirthi na bearta ceartaitheach is gá a chur i bhfeidhm.

Tionólfar Coiste Sábháilteachta Ghael-Choláiste Chill Dara ar bhonn rialta.

Treoirínte an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta maidir le Scoileanna

Agus an ráiteas seo á fhorbairt, cloítear leis an teimpléid agus treoir a ghabhann le Treoirínte an Údaráis Sláinte agus Sábháilteachta maidir le Bainistiú Sábháilteachta agus Sláinte in Iar-Bhunscoileanna síos tríd.

www.hsa.ie/publications

www.education.ie

Comhrac Dóiteáin:

Tá na foirgnimh feistithe le córais bhraite dóiteáin, aláraim agus brathadóirí deataigh a inseoidh foinse na guaise;

Tá múchtóirí dóiteáin iniompartha suite sna dorchlaí agus sa phríomhbhealach isteach;

Cuireadh oiliúint ar gach ball foirne maidir le húsáid na gcineálacha éagsúla trealamh um chomhrac dóiteáin agus faoin nós imeachta aslonnaithe;

Reáchtálfar druileanna dóiteáin agus aslonnaithe ar a laghad uair amháin gach téarma;

Ní foláir gach bealach éalaithe agus bealach amach a choinneáil saor ó aon bhac.

Garchabhair agus Bainistiú Díobhála/Tinnis:

Aithníonn an scoil an dualgas atá uirthi oiliúint Garchabhrach gairme a sholáthar a chomhlíonann ceanglais na Rialachán um Shábháilteacht, Sláinte agus Leas ag an Obair (Feidhm Ghinearálta), 2007;

Tá an tlonad Garchabhrach suite in oifig an rúnaí. Tá dhá fhearas garchabhrach ansin, agus is féidir ceann acu a úsáid mar threalamh lasmuigh den láthair, lena chur ar fáil d'imeachtaí spóirt agus turais scoile.

Is iad na baill foirne amháin a thabharfaidh cógais agus é sin le cead ó thuismitheoirí an linbh, cé is moite de leigheasanna éigeandála (Pinn aidreanailín nó EpiPen mar a thugtar orthu, srl.). Beidh múinteoir an linbh cáilithe chun iad sin a thabhairt. CÚRSA LE DÉANAMH AGAINN FÓMHAR 2021 Ba cheart cúnaimh leighis a lorg láithreach i gcás gortuithe cinn agus gortuithe níos tromchúisí; Ba cheart gach timpiste agus teagmhas (lena n-airítear neasteagmhais) a thuairisciú don Phríomhoide agus don Oifigeach Sábháilteachta agus **a scríobh i leabhar nó i gcomhad na dtimpistí. Tá sé de dhualgas ag an múinteoir atá ar dualgas nuair a tharlaíonn an timpiste an fhoirm a líonadh isteach agus a sheoladh abhaile. Coimeádtar cóip ar scoil chomh maith. Má bhuaileann páiste a cheann/ a ceann déantar teagmháil leis an gclann láithreach agus cuirtear nóta abhaile chomh maith.**

Taifeadadh agus Imscrúdú Díobhála/Teagmhais

Is é príomhchuspóir tuairisciú timpistí ná na cúiseanna a aithint agus a chinntiú nach dtarlódh imeachtaí den sórt sin arís. **Is ceanglas dlíthiúil é freisin fógra a thabhairt don Údarás Sláinte agus Sábháilteachta faoi na timpistí nó na teagmhais chontúirteacha seo a leanas:**

(a) bás aon duine fostaithe nó aon duine féinfhostaithe, a tharla mar gheall ar thimpiste agus a chuid oibre á dhéanamh aige;

(b) gortú a tharla d'aon duine fostaithe nó d'aon duine féinfhostaithe i gcúrsa a fhostaíochta, a fhágann nach féidir leis a ghnáthdhualgais oibre a chomhlíonadh ar feadh breis is trí lá féilire, gan lá na timpiste a chur san áireamh. I measc laethanta féilire tá an Satharn agus an Domhnach. (Mar shampla, má ghortaítear fostaí ar an gCéadaoin ach ní bhíonn sé ag obair de ghnáth ar an Satharn, ar an Domhnach ná ar laethanta saoire, agus má fhilleann sé ar an obair an Luan ina dhiaidh sin, caithear an timpiste sin a thuairisciú).

(c) Bás, nó gortú a bhfuil cóireáil ó chleachtóir leighis cláraithe ag teastáil ina leith, nach dtarlaíonn agus an duine ag an obair, ach atá bainteach le gníomhaíocht oibre nó lena áit oibre. Ní gá gnáthchóireáil leighis (m.sh. obráid nó réim cógas) is cúis le bás nó gortuithe a thuairisciú.

(d) Timpiste bhóthair atá ag teacht leis na critéir in (a) agus in (b) thuas, gan timpiste a chur san áireamh a tharlaíonn nuair atá duine ag taisteal go dtí an obair nó ag dul abhaile ón obair.

Tréimhsí Scíthe & Áineasa:

Déanfar maoirseacht ar gach tréimhse shosa agus gníomhaíochtaí lasmuigh de réir uainíochta. Cuirfear uainchlár ar chlár na bhfógraí sa seomra foirne. I mbliana níl ach dhá rang sa chlós ag an am. Polasaí Maoirseachta Scoile i bhfeidhm.

Feithiclí ag Gluaiseacht:

- Tá go leor áiteanna páirceála ar fáil os comhair na scoile agus sa charrchlós níos ísle ina bhfuil bána páirceála do bhusanna amháin;
- Nuair is féidir, ba cheart coisithe a choinneáil scartha ó fheithiclí atá ag gluaiseacht;
- Ní cheadaítear rothaíocht laistigh de theorainneacha thailte na scoile;
- Ba cheart seachadtaí a sceidealú chun go dtiocfaidh siad le linn am ranga amháin nó i ndiaidh am scoile agus nach dtiocfaidh siad le linn amanna sosa.
- **Tá bac curtha anois ag seomra na naíonán a chuireann cosc ar fheithiclí teacht isteach idir 8.50 agus 2.50. NUA le déanamh 22,23**

Covid 19

- Prótocal COVID-19 um Oibriú go Sábháilte i bhfeidhm ag an scoil.
- Cúrsa déanta ag an bhfoireann ar fad.
- Measúnú Riosca Covid 19 déanta.
- Athbhreithniú rialta déanta ar an bPlean Freagartha Covid 19 don phobal scoile.

Daoine a bhfuil freagrachtaí orthu as cúrsaí Sláinte agus Sábháilteachta:

Príomhoide ----- Niamh Uí Chadhla

Leas-Phríomhoide ----- Caitríona Ní Dhúnaí

Oifigeach Sláinte agus Sábháilteachta ----- Linda Uí hEathairn

Ionadaí Sláinte agus Sábháilteachta ----- Valerie Ní Dheisceartaigh

An Príomhionadaí Oibríthe Covid 19: ----- Sibéal Breathnach / Déirdre Ní Dhiolúin 11.
2021/2022

Maor Dóiteáin ----- Valerie Ní Dheisceartaigh

Garchabhróirí ----- Sorcha Lotrail

Comhairleoir Sláinte agus Sábháilteachta ----- Tony Clarke, Ball den IOSH.

Comhairleoirí Sláinte agus Sábháilteachta Hibernian

Dearbhú (Le síniú ag gach ball foirne)

Léigh mé agus tuigim go hiomlán ábhar an Ráitis Sábháilteachta seo agus na hiarscríbhinní a bhaineann le mo ról sa scoil.

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Síniú: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Sínithe: _____ Data _____

Glacadh leis an bpolasaí leasaithe seo ag cruinniú den Bhord Bainistíochta i (Mí Feabhra 2021) Mí an Mheithimh 2022 agus síníodh é cúpla lá i ndiaidh na cruinnithe san (chun mion-athruithe a thabhairt san áireamh) thar cheann an Bhoird:

Cathaoirleach: Colm Ó Gógáin

Príomhoide: Niamh Uí Chadhla

Síniú:

Síniú:

Dáta:

Dáta:

Notáí:

Cuirtear polasaithe uile de chuid Ghaelscoil Chill Dara trí phróiseas athbhreithnithe & leasaithe ó am go chéile. Téitear i gcomhairle le Comhairle na dTuismitheoirí agus an fhoireann mhúinteoirí sa phróiseas seo sula nglactar go críochnúil le haon pholasaí nua nó leasaithe ag an mBord Bainistíochta. Fáilteofar roimh moltaí i leith aon cheann de pholasaithe na Gaelscoile ag aon am ó aon duine a bhfuil spéis aige/aici ann, ach iad a chur i scríbhinn chuig an Príomhoide. Tá na polasaithe uile, mar a sheasann siad faoi láthair, ar fáil i nGaeilge & Béarla ar shuíomh idirlín na Gaelscoile: www.gaelscoilchilldara.com

Scríobhtar polasaithe uile de chuid na Gaelscoile i nGaeilge & i mBéarla. Sa chás go n-aimseofaí éagsúlacht idir an dá leagan de aon pholasaí tig le tuismitheoir, srl, braith ar a rogha de cheachtar leagan sa mhéid is go bhfuil sé níos tairbhí dá bpáiste nó dóibh féin go ginearálta. Reachtálann an Bord a chuid cruinnithe trí Ghaeilge ach déileálfar le haon ábhar trí Ghaeilge nó Béarla mar is toil le haon tuismitheoir nó aon duine eile.

Aguisín 1: pleananna éalaithe le haghaidh gach seomra ranga.

H I B E R N I A N
Health & Safety Consultants

Gaelscoil Chill Dara, An Bóthar Glas, An Currach, Co. Chill Dara.

HAZARD	CONTROL	Action Taken
Outdoor:		updated 12.02.2021
The fence around the basketball court needs attention and there is a break in the top corner with nails exposed.	Inspect the fence and replace any broken timber and repair any loose timber.	Fixed and will be regularly monitored CO
Junior School Building:		
A downpipe has been dislodged.	Reconnect the downpipe.	Done
A gully lid has been dislodged.	Cut the grass back and reseal the lid.	Done
The basketball post in the junior playground is not padded.	Padding to be placed around the post.	Padding being sourced, was to be delivered March 2020 but did not arrive due to Covid.
The gutters are choked with debris.	Clear the gutters.	Done January 2021 Jewel Hygiene
The toe piece of one downpipe has come off.	Have the toe piece refitted.	Done
There is an electric cable exposed at front of building.	It must be checked by a competent person and removed.	Done - not live
A section of rebar is exposed in the same area.	Build ground up to cover the rebar.	Done
Monitor the build-up of winter debris around the shores.	Keep the shores clear.	Being done regularly by CO
Main Building:		
Outdoor:		
There are some pallets at the rear of the building.	Remove the pallets..	Skip March 2020

There is a rake at the garden shed.	Remove the rake and keep it in the shed.	Shed locked
Some of the timber borders in the garden are rotten – splinters.	These timbers need to be replaced.	Planting area of Gairdín Scoile needs to redone - not fit for purpose at present.
There is a bait box at the rear of the building not secured.	These bait boxes must be secured. Call your contractor.	Done - Rentokil
A shore has been broken in the courtyard.	Repair or replace the shore.	Done
A bench in the courtyard has come away from the wall.	The bench needs to be bolted back to the wall.	Done
There is a toe piece missing from a downpipe.	Replace the toe piece.	Done
A grill has been displaced on one of the shores.	Fit the grill back in place.	Done
All gutters to be cleared of debris.	Work in progress.	All Done Jan 2021 Jewel Hygiene
Indoor:		
All store rooms are open. (chemicals stored)	Store rooms must be kept locked during school hours.	Push Button lock placed on door.
Almost every classroom has chemicals in the wet areas or cupboards.	All chemicals must be kept in the cleaner's store room. This includes some brands of liquid soap. If the label reads "keep out of the reach of children" then it must be kept on a high shelf	Chemicals in locked room, natural cleaners in classrooms and child friendly soap provided by DOE suppliers. A box of PPE with lid provided to each teacher.
Almost every classroom has large scissors on the teacher's desk	All scissors must be kept out of the reach of children unless supervised	Done
Room 6: One of the doors has come off the cupboard.	Fit the door back on the cupboard.	Done - all unnecessary and broken furniture fixed and or removed from classrooms and corridors.

The foam fire extinguisher in the hall (nearest reception) is losing pressure.	Check the gauge regularly and ensure the needle does not get into the red area. Call your contractor.	Done

Deputy Principal: Caitriona Ní Dhúnaí
Health and Safety Officer (B.o.M) Linda Uí hEathairn
Health and Safety Rep (staff member) Valerie Ní Dheisceartaigh
Fire Warden: Valerie Ní Dheisceartaigh
First Aiders: Sorcha Lotrail Márta 2020
Defibrillator: Cian de Róiste 2009, Sorcha Lotrail Márta 2020
Dhá Dhífhíbrileoir ag GSCD, ceann sa seomra foirne, ceann sa scioból

Measúnú Riosca Covid 19 (2) Samhain 2020

Guaiseacha <i>Hazards</i>	An bhfuil an Ghuais ann? <i>Is the Hazard Present?</i> Tá Yes – T Níl No - N	Cén riosca atá ann? <i>What is the risk?</i>	Ráta Riosca <i>Risk Rating</i> Ard High-A Meán Medium - M Íséal Low	Bearta Smachta- Nuair atá na bearta smachta i bhfeidhm, beidh laghdú ar an riosca. <i>Controls – When all controls are in place risks will be reduced.</i>	An bhfuil an Bearta Smachta ann? <i>Is this control in place?</i> Tá Yes – T Níl No - N	Gníomhartha/ Le déanamh/Béarta Smachta le cur i bhfeidhm <i>Action/ To do List/ Outstanding Controls</i> Baineann an ráta riosca leis na bearta smachta leagtha <i>Risk rating applies to outstanding Controls outlined in this column.</i> <i>Examples of Actions;</i>	Duine freagartha <i>Person Responsible</i>	Síniú agus dáta Nuair atá críochnaíocht Leis an gníomhartha <i>Signature and date when action completed</i>
Covid – 19	T	Tinneas <i>Illness</i>	A	Plean Freagartha COVID-19 na Scoile i bhfeidhm de réir threoir na Roinne Oideachais agus an Prótacal um Fhilleadh ar an Obair go Sábháilte agus de réir comhairle sláinte poiblí. <i>School Covid19 Response Plan in place in line with Department of Education guidance and the Return to Work Safely Protocol and public health advice.</i>	T	Treoir an FSS maidir le sláinte agus béasaíocht anála leanta <i>Follow public health guidance from HSE re hygiene and respiratory etiquette</i> Foirmeacha um Réamhfhilleadh ar an Obair faighte agus athbhreithnithe <i>Return to Work Forms received and reviewed</i>	Niamh Sibéal Caitríona Michelle Go leanúnach	Gach uile rud Déanta. Lúnasa 2020 Samhain 2020 Eanáir 2021
				Ráiteas um Polasaí Scoile maidir le COVID-19 críochnaithe. <i>School Covid-19 Policy Statement in place.</i>	T			
				Freastail ar oiliúint an Fhoras Pátrúnachta faoi athoscailt scoileanna. <i>Attend An Foras Pátrúnachta training on the reopening of schools.</i>	T			

				<p>Iarrfar ar fhoireann/pháistí na scoile fanacht sa bhaile má bhíonn comharthaí Covid-19 acu <i>School staff and children will be asked to stay at home if experiencing symptoms of Covid-19.</i></p>	T			
				<p>Ní mór do gach duine a thagann isteach ar scoil an díghalrú láimhe atá ann a úsáid. <i>Everyone entering the school must use the hand sanitiser provided.</i></p>	T			
				<p>Níl cead ag aon chuirteoir/ tuismitheoir teacht isteach gan coinne. Beidh masc le caitheamh. <i>No visitors/parents permitted to enter without a prior appointment. Masks must be worn by all visitors.</i></p>	T			
				<p>Tá conraitheoir glantacháin againn. Déantar an glantachán gach lá ó 12-3. CO ó 2.30-9.30in. <i>Cleaning Contractor in place. Cleaning will take place daily with Jewel 12-3. CO 2.30-9.30 The 'Environmental hygiene' section of the 'Inteirm Recommendations for the reopening of schools and Educational Facilities' (Health Protection Surveillance Centre) will be strictly followed and shared with other staff.</i></p>	T			

				<p>Roinnfear an scoil i 4 phobal le ranganna agus MOS iontu.</p> <p>Roinnfear na ranganna i neadacha le huasmhéad. Beidh na páistí seo ag suí, ag spraoi agus ag tabhairt faoi gníomhaíochtaí le cheile taobh istigh den seomra ranga</p> <p>School will be divided into 4 communities with classes an MOS in each, Classes will be divided into pods. These children will sit, play and engage in activities together within the classroom</p>	T			
				<p>Beidh málaí ag na páistí ó ranganna 1-6 le hábhair ar nós; peann luaidhe, criáin, a thigfaidh siad ar scoil.</p> <p>Tabhrfaidh an scoil taos greamaithe, siosúr, taos súgartha srl.. Ní thógfaidh na páistí aon cásanna pinn luaidhe ar scoil, roinnfidh na ranganna naíonáin ábhaur idir sa nead</p> <p><i>Each child Ranganna 1-6 will have their own bag for their; pencils, crayons, etc which they will bring in. Glue, scissors will be provided by school. which they will bring in to school.. Children are not to bring pencil cases to school. The infants will share within their nead.</i></p>				
				<p>Beidh na neadacha 1m ó a chéile más féidir.</p>	T			

				<i>Pods will be seated at 1m apart when at all possible.</i>				
				Ní bheifear ag súil go mbeadh aon scaradh sóisialta i gclós na naíonán. <i>The children will not be expected to socially distance in the infant yard.</i>	T			
				Fanfaidh Ranganna i grúpaí Ranga sa chlós. <i>Classes will stay in class group in yard.</i>	T			
				Beidh bord na múinteoirí 1m ar a laghad ó na meithleacha <i>The teacher's desk will be situated at least 1m from all pods</i>	T			
				Taobh istigh fanfaidh foireann na scoile 2m ó a chéile más féidir. <i>Indoors all school staff will keep a social distance of 2m from each other where possible.</i>	T			
				Glanfar na lámha roimh ithe, tar éis teacht isteach on gclós, tar éis an leithris agus tar éis sraothartaí. Úsáidfear páipéir lámh úsáid aon uaire agus triomadóirí lámhe. <i>Hand washing will occur before eating, after coming in from the yard, after the toilet and after sneezing. Single-Use paper towels, face cloths ir hand dryers will be use.</i>	T			

				<p>Caithfidh baill foirne clúdach aghaidhe a chaitheamh ag suí gar do pháiste nó grúpa páistí. D'fhéadfadh le múinteoirí scáthláin a chaitheamh ag múineadh ranga</p> <p><i>A facemask will be worn by members of staff if sitting next to a child or to a group of children. A Visor may be worn during full class instruction/teaching if 2m from class.</i></p>	T			
				<p>Naionra: Beidh an Naionra ag úsáid a doras féin agus ní bheidh said ag siúl tríd an scoil. Beidh an Naionra ag úsáid a clós féin.</p> <p><i>The Naionra will use their own door and will not be walking through the school. The Naionra will be using their own yard.</i></p>	T			
				<p>Oiliúint Ionductaithe curtha ar fáil agus Logleabhar Teagmhála in úsáid ag Sorcha.</p> <p><i>Induction Training provided. Contact log in place by Sorcha.</i></p>	T			
				<p>Seicliostaí a chomhlíonadh mar is cuí:</p> <p>Bainistíocht na Scoile</p> <p>Ag Déileáil le Cás Amhrasta do COVID-19.</p> <p><i>Complete checklists as required:</i></p> <p><i>School Management</i></p> <p><i>How to deal with a suspected case of Covid-19.</i></p>	T			
				<p>Seicliostaí Eile;</p> <p>Glantachán</p>	T			

				<i>Other school specific checklists ; Cleaning</i>				
				Cuirfear tuismitheoirí ar an eolas faoin gcóras fágála agus bailithe roimh a athosclóidh an scoil <i>Parents to be informed of drop-off and collection protocols prior to the reopening of the school</i>	T			
				Spreagfar páistí agus foireann na scoile chun sraothartach/casacht isteach san uillinn <i>All children/staff will be encouraged to cough/sneeze into their elbow</i>	T			
				Crochfar póstaer eolais ag príomhdhoras na scoile agus ag doirse na seomra ranga <i>Informative posters will be displayed at the school's entrance and at the doors into the classrooms.</i>	T			

Má tá gá le gníomharthaí le Riosca Ard (A), tá baol díobhála ard ann agus ba chóir gníomhú láithreach. Ba chóir dul i ngleic le gníomhartha le Meán-Riosca (M) chomh luath agus is féidir. Ba chóir dul i ngleic le gníomhartha le Riosca Íseal (I) chomh luath is atál praiticiúil.

If there is one or more High Risk (H) actions needed, then the risk of injury could be high and immediate action should be taken. Medium Risk (M) actions should be dealt with as soon as possible. Low risk (L) actions should be dealt with as soon as practicable.

An Té a Rinne an Measúnú Riosca: Niamh Uí Chadhla agus Sibéal Breathnach.

Risk Assessment carried out by: Niamh Uí Chadhla agus Sibéal Breathnach.

Dáta: 21.08.2020

Athbhreithniú: 25.08.2020

Athbhreithniú: 16/11/2020 (Measúnú Riosca 2)